

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χριστόδ. Γ. Κωνσταντόπουλος, αρχμ.: Ο Αυτρωτής της ανθρωπότητας	327
Κώστας Ε. Τσιφόπουλος: Εξαγοράζοντες και εξαγοραζόμενοι	331
Ν. Σπ. Βούλγαρης: Μεσολόγγι, το περιζήτητο!	333
Νικ. Κοντοσόπουλος: Η Κορσική	337
Γ. Α. Κούβελας: Η σφαγή των Καλαβρύτων	341
Π. Α. Αλειφέρη: Νικηφόρος Βρεπτάκος	344
Κ. Π.: Είναι στιγμές... (ποίηση)	345
Θέσεις και Προβληματισμοί: Ο ιζόγος και οι Έλληνες - Η ποδοσφαιρολαγνεία εκτρέφει και ιζογαδόρους - Η ατιμωρησία γεννάει την ασυδοσία - Μάχη για την καρέκλα - Η νίκη του Μπαράκ Ομπάμα - Αυτό που μας λείπει	346
Πριν 20 χρόνια στις "Κ.Τ.": Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος: «Στα ίχνη του Χριστού»	350
Π. Σ. Δέλτα: Το γκρέμισμα (διήγημα)	352
Γ. Α. Μπ.: Στοιχασμοί	355
Περιεχόμενα Τέταρτου Τόμου 2012	356

«ὄν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος
ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων» (Ψαλμ. μα', 2)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ – ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»
ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Χρυστ. Γ. Κωνσταντόπουλος
Συντάσσεται από επιτροπή

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

1) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ»

ΙΣΘΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, Τ.Κ. 20100

Τηλ.: 27410-29663 & 6932-659820

FAX: 27410-75727 www.apostolospavlos.gr

2) ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

ΓΕΛΩΝΟΣ 9, Τ.Κ. 11521 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210-6443294

Τύποις: Paper Graph

Ετήσια εισφορά 15 ευρώ

Συνδρομές υποστηρικτών γίνονται δεκτές.

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α΄ 1989 – 1998, τ. 100)

ΕΤΟΣ 4ο - ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ • ΤΕΥΧΟΣ 35ο (135ο) • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Προς τους αναγνώστες των περιοδικών μας, καθώς και προς όλους τους φίλους της συντελούμενης Ιεραποστολικής Προσπάθειας.

Σας παρακαλούμε θερμώς να συνδράμετε οικονομικά, όσο μπορείτε, για την έκδοση των περιοδικών και για τη συνέχεια της λειτουργίας του Εκπαιδευτηρίου μας.

Σημειώσατε ότι όλο το έργο αντιμετωπίζει οικονομική κρίση. Εμείς σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την κατανόσή σας, ζητώντας συγγνώμη για την ενόχληση.

**Από τη Διεύθυνση του Συλλόγου
Νοέμβριος 2012**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

Η ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΟΥ

«...Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.»

(Ματθ. α', 21)

τοῦ Ἀρχιμ. Χριστοδ. Γ. Κωνσταντοπούλου

Ἀμαρτωλὴ ἡ ψυχὴ. Ἀλλὰ βαθὺς καὶ ὁ πόθος τοῦ λυτρωμοῦ. Καὶ, ὅπως λέει ὁ ποιητής: «Βρίσκει ὁ πόθος ὁ ἀγνὸς μέσον νὰ κοινωνήσῃ / μ' Ἐκεῖνον ποῦν' ὠκεανὸς ἀγάπης / τὴν ἐλπίδα, τὴν ἄσβεστη λαμπάδα του / ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ σβήσῃ»... Ὁ βαθὺς πόθος τοῦ λυτρωμοῦ καὶ ἡ νοσταλγία γιὰ τὴν οὐράνια Πατρίδα ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σύνθεση τῶν πιδὸ πηγαίων καὶ θερμῶν προσευχῶν καὶ μάλιστα τῶν «προσευχῶν τῆς μετανοίας».

Ἡ μετάνοια κάνει πολὺ συμπαθητικὸν τὸν ἀμαρτωλό. ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀνοίγῃ τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ τραβάει σὰν μαγνήτης τὶς θεῖες λυτρωτι-

κές ἀκτίνες. Μὲ βάση αὐτὴ τὴν ἀντίληψιν ὁ οἰκτίρμων Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸ πλάσμα Του μέσα στὰ δάκρυά του. Ἐπιζητοῦσε σὸ παγιδευμένο ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα παιδί Του νὰ τοῦ μεταδίδῃ μὲ τοὺς προφῆτες Του ἐνθαρρυντικὰ παραγγέλματα, πρὶν ἀκόμη τοῦ χαρίσει τὴν πλήρη δωρεὰ τῆς λυτρώσεώς του. Ἀκοῦμε τὰ θεϊκὰ Του λόγια: «Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα· παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τὴ διανοίαν, ἰσχύσατε καὶ μὴ φοβῆσθε». (Ἠσ. λ', 3-4) (Μετάφρ.: Πάρετε τώρα δύναμιν, σεῖς μὲ τὰ ἐξασθενημένα χέρια καὶ τὰ παράλυτα γόνατα. Παρηγορηθεῖτε καὶ πάρετε θάρρος, σεῖς, ὅλι-

γόψυχοι σπὴν καρδιά. Πάρετε δύναμη καὶ μὴ φοβῆσθε). Φωνὴ στοργικὴ, παρήγορος, ἐλπιδοφόρα.

Ο Λυτρωτὴς θὰ προερχόταν ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Δαυὶδ καὶ Ἰεσσαὶ. Τό προφητικὸ μήνυμα ποὺ ἐρχόταν πρὶν ἀπὸ αἰῶνες ἦταν: «Ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται καὶ ἀναπαύσεται ἐπ’ αὐτὸν πνεῦμα Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἀληθεῖα ἐίλημένος τὰς πλευρὰς... Ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι». (Ἠσ. ια΄, 1-2, 5, 10) (Μετάφρ.: Ἀπὸ τὴν γενεαλογικὴ ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ θὰ φυτρώσει κλωνάρι καὶ ἀπὸ τῆ ρίζα αὐτῆ θὰ ἀναβλαστήσει ἄνθος. Στὸν ἀπόγονο αὐτοῦ τοῦ Ἰεσσαὶ θὰ ἐπαναπαύεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, Πνεῦμα ὑγιоῦς θελήσεως καὶ ἰσχύος, Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας... αὐτὸς θὰ ἔχει ζωστὴ τὴ μέση του μέ τὴν ζώνη τῆς δικαιοσύνης. Μὲ τὴν εἰλικρίνεια δέ καὶ τὴν φιλαλήθεια θὰ ἔχει περικαλύψει τὶς πλευρὲς του... Ὁ Μεσσίας θὰ ἐμφανιστεῖ ὡς ἄρχοντας τῶν ἐθνῶν, θὰ εἶναι μέγας κατὰ τὴν ἀρετὴ καὶ τὴν δύναμη, ὥστε τὰ ἔθνη θὰ στηρίζουν σ’ αὐτόν τὶς ἐλπίδες τους.) Ὁ προφήτης Ἡσαΐας μὲ ὅλη τὴν ψυχικὴ

του ἐνάργεια εἶδε ἐν ἀγίῳ πνεύματι νὰ σαρκώνεται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἔντονα διακήρυξε: «Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ. Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης Βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἀρχὼν εἰρήνης, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». (Ἠσ. θ΄, 6) (Μετάφρ.: Θὰ γεννηθεῖ γιὰ μᾶς παιδίον, καὶ (τό παιδί) ὁ υἱὸς αὐτός θὰ δοθεῖ σέ μᾶς. Ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐξουσία του ὑπάρχει ἀπ’ ἀρχῆς ἐπάνω στους ὄμους του καὶ θὰ καλεῖται τὸ ὄνομά του ἀγγελιαφόρος τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ Θεοῦ. Θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἀρχηγὸς τῆς εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.)

Ἡ ἐνάργης αὐτὴ προφητεία, μὲ τὸ ἴδιο δογματικὸ νόημα τῆς, ἐπαναλήφθηκε ἀπὸ τὸν ἀρχάγγελο Γαβριὴλ πρὸς τὴν παρθένον Μαρία: «Εὗρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος». (Λουκ. α΄, 30-33) (Μετάφρ.: Ὁ Θεὸς σέ ἐκρίνε ἄγια

νά δεχτείς τὴν ἐξαιρετικὴ εὐνοία καὶ χάρις του. Καὶ νά ποιά εἶναι ἡ ἐξαιρετικὴ χάρις: Θά συλλάβεις σπὴν κοιλία σου καὶ θά γεννήσεις υἱό καὶ θά τοῦ δώσεις τό ὄνομα «Ἰησοῦς». Αὐτός θά εἶναι μεγάλος καὶ λόγῳ τῆς ἀγιότητος καὶ λόγῳ τοῦ ἀξιώματος του. Κι ἐνῶ μέ τὴν ἐνανθρώπησή του θά γίνει τέλειος ἄνθρωπος, θά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι εἶναι ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ὑψηλότερος κι ἀνώτερος ἀπό ὅλα καὶ ἐξουσιάζει τά πάντα. Καὶ θά τόν ἀνυψώσει Κύριος ὁ Θεός καὶ ὡς ἄνθρωπον. Θά τοῦ δώσει τόν θρόνο τοῦ προπάτορά του Δαβίδ. Καὶ θά βασιλεύσει αἰώνια ὡς ἀθάνατος καὶ παντοτινός ἀρχιερέας καὶ βασιλιάς στοὺς πιστοὺς ὁλῶν τῶν γενεῶν, οἱ ὁποῖοι θά ἀποτελοῦν τὴν πνευματικὴ καὶ ἀληθινὴ οἰκογένεια τοῦ Ἰακώβ καὶ ἡ βασιλεία του δέν θά ἔχει τέλος, θά εἶναι ἀτελείωτη καὶ παντοτινὴ, ἐπειδὴ θά εἶναι θεϊκή.)

Οἱ ἐξοχες χριστολογικὲς προφητεῖες διὰ τῶν ὁποίων συναρμολογεῖται ἡ θεανδρικὴ προσωπικότητα τοῦ Κυρίου πρὶν γεννηθεῖ, ὑπῆρξαν θεῖες ἀποκαλύψεις καὶ μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς πὼς εἶναι ἓνα θαῦμα πού ζαλίζει τὰ μυαλὰ τῆς ἀρνητικῆς κριτικῆς. Γιατί τὰ πρόσωπα τῶν Προφητῶν ὑπῆρξαν. Εἶναι πρόσωπα ἱστορικὰ καὶ ὅχι φανταστικὲς συλλήψεις. Εἶναι ἠθικῶς ἀδι-

άβλητα καὶ διαλεγμένα ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ νὰ ἐξαγγέλλουν τὶς βουλές Του. Ὅλες αὐτές οἱ προφητεῖες ἐπαληθεύθηκαν στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Κάθε ἀμερόληπτος μελετητὴς μένει κατάπληκτος μπροστὰ στὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ πλάσμα Του. Αὐτὴ ἡ θεία κένωση, ἡ ἀσύγχυτη καὶ ἀτρεπτη ἔνωση τῆς θεότητος μὲ τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ἐκλογὴ τῆς Παρθένου καὶ τῆς φάτνης ὡς θρόνου χερουβικοῦ καὶ θεϊκοῦ ἀνακλίντρου κρατάει τὴν καρδιὰ κάθε πιστοῦ σὲ θρησκευτικὴ ἔξαρση. Τὴν κρατάει σὲ ἓνα δέος, σὲ μιὰ μεταρσίωση σὰν αὐτὴ πού ἔζησε ὁ προφ. Ἰσαΐας, ὅταν εἶδε τὸν Θεὸν σωματούμενον ὀκτακόσια χρόνια πρὶν γεννηθεῖ καὶ ἀνωμολογοῦσε: «ὦ τάλας ἐγώ, ὅτι κατανένυγμαι ὅτι ἄνθρωπος ὦν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ καὶ τὸν βασιλέα Κύριον Σαβαῶθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου». (Ἠσ. σ', 5) (Μετάφρ.: Ταλαίπωρος ἐγώ, ἔχω συγκλονιστεῖ ὁλόκληρος, γιατί, ἐνῶ εἶμαι ἁμαρτωλός καὶ ἔχω ἀκάθαρτα χεῖλη καὶ κατοικῶ ἀνάμεσα σέ λαὸ πού ἔχει ἐπίσης ἀκάθαρτα χεῖλη, ἰδοὺ ὅτι ἐγὼ ὁ ἀνάξιος εἶδα μέ τὰ μάτια μου τὸν Βασιλέα καὶ Κύριον τῶν δυνάμεων.)

Τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρος

ὕπερβαίνει τὴν ἀνθρώπινη κατάληψη. Εἶναι ἓνα γεγονός πού μονάχα μὲ τὸ μυαλὸ τῆς πίστεως μπορεῖ νὰ τὸ κατανοήσῃ κανεὶς καὶ μάλιστα τότε πού ψυχικὰ θὰ προδιατεθεῖ, ξεκινώντας ἀπὸ τὸν ἑλεεινὸ ἑαυτό του.

Ἡ ἀλήθεια πού θὰ ἀπλωθεῖ σὰν φῶς στὰ μυαλὰ καὶ στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων δὲν σημαίνει γνώση πολλῶν πραγμάτων. Εἶναι βροχὴ πού πέφτει ἀπὸ τὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἓνα οὐράνιο φῶς μὲ τὴν καθαρτικὴ δύναμη τοῦ μυστηρίου πού ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν διάνοια γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ γνωρίσουμε τὸν «ἰσχυρόν Θεόν», πού ντύθηκε τὸν δερμάτινο ἀνθρώπινο κιῶνα καὶ χώρεσε στὴν παρθενικὴ μήτρα, πού γεννήθηκε στὴ σπηλιὰ, πού δέχθηκε γιὰ στῶμα Του τὰ ἄχυρα, πού τύλιξε τὸ πανάχραντο σῶμα Του μὲ ἐκεῖνα τὰ φτωχικὰ ράκη, πού ἔγινε πρόσφυγας στὴν Αἴγυπτο, πού ἔζησε σὰν μαραγκὸς ὑπάκουος κάτω ἀπὸ τὴν κηδεμονία τοῦ δικαίου Ἰωσήφ (Λουκ. β', 51). Καὶ τὸ φῶς αὐτὸ τῆς ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ ὅχι μονάχα μὲ τὸ μυαλὸ μας, γιὰ νὰ διώξῃ τὴν πλάνη, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν καρδιά μας. Γιατί ἡ καρδιά εἶναι ἡ ἔδρα τῶν ἀγιότερων συναισθημάτων (ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκαθαρτοτέρων).

Πέρασαν ἀπὸ τὸ οὐράνιο ἐκεῖνο μήνυμα τῆς νύχτας τῶν Χριστουγέννων δυὸ χιλιάδες περίπου χρόνια καὶ ζωηρὰ στοὺς πιστοὺς ἀκούγεται ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων πού ἀπλώθηκε ἐπάνω στὸ σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἀκούγεται, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐνωθοῦν ἠθικὰ οἱ καρδιὲς ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ χωρὶς νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη στὸν κόσμο. Τὸ ὑλιστικὸ πνεῦμα καὶ ὁ ὀλέθριος εὐδαιμονισμὸς ἐπιβραδύνουν τὴν ἐπικράτηση τοῦ πνεύματος τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν σύγχυση καὶ τὴν τάση πρὸς τὸν μηδενισμὸ καὶ τὴν αὐτοκαταστροφὴ. Ὅμως τελικὰ -ἐμεῖς τό πιστεύουμε- οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους θὰ συντριβοῦν, τὰ πάθη, πού διχάζουν, θὰ ξεριζωθοῦν καὶ θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη, γιατί τὸ θέλει τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, ὁ πανάσπιλος Υἱὸς τῆς Παρθένου, ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης.

Χριστούγεννα. Ἄς δρασκελί-
σουμε ψυχικὰ στὸ σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ καὶ γονατιστοὶ ᾄς προσφέρουμε εὐλαβικά τὴν καρδιά μας ὅπως ἄλλοτε οἱ Μάγοι πρόσφεραν μέ ταπείνωση καὶ εὐλάβεια τὰ δῶρα τους.

ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΜΕΝΟΙ

τοῦ **Κώστα Ε. Τσιρόπουλου**

Οἱ σημερινοὶ λεγόμενοι Ἕλληνες τὴν ἐλεύθερην καὶ ἐνάρετὴν ἐκείνην Πολιτείαν τὴν κατέντησαν ἓνα διάτρητο σύστημα / πολίτευμα χασμωδίας ὅπου μιὰ γραφειοκρατία, σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς φαίνεται, μὲ κάποιον τρόπο ἐξαγοράζεται ἀπὸ ἓναν λαὸν ποὺ ἐξαγοράζει γιὰ νὰ «τὰ καταφέρει», γιὰ νὰ «τὰ βολέψει», γιὰ νὰ ἐξασφαλίσει ἀδίστακτα μιὰν ἄνεση ὑλικὴ ποὺ φέρει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ πλούτου τῶν ἡγεμονίσκων τῶν βαρβαρικῶν Αὐλῶν ποὺ μᾶς περιγράφουν ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς.

Οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδας σήμερα, οἰστρηλατημένοι μὲ τὴν ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερη ὑλικὴ εὐμάρεια, ὀνειρεύονται, ὑπερβαίνοντας τὶς ἀμετάθετες βασικὲς ἀρχὲς ἐνὸς ὑγιοῦς δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, πῶς θὰ ὑπερκεράσουν ἢ θὰ παραβιάσουν, ἢ θὰ ἀγνοήσουν τοὺς νόμους ποὺ τοὺς ἐμποδίζουν νὰ «τὰ καταφέρουν» καὶ νὰ «τὰ βολέψουν», πῶς νὰ κατορθώσουν νὰ ἐπιβάλουν τὴν ἐγωιστικὴν τοὺς ἀξίωσιν, χρησιμοποιοῦντας τὴν κρατικὴν

μηχανὴν ὡς ὑπάλληλόν τοὺς. Καὶ ὅπου ὑπάρχει φραγμός, ὅπου παρουσιάζεται ἀντίσταση, ἐκεῖ παρεμβαίνει ἡ ἀδίστακτὴ, ἀδυσώπητὴ γιὰ τὴν νάρκωση τῆς ἡθικῆς -καὶ τῆς ἐθνικῆς- συνείδησης ἐξαγορά. Μηχανεύονται καὶ συχνὰ κατορθώνουν καὶ ἐξαγοράζουν τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους, σὲ ὅποια κλίμακα καὶ ἂν λειτουργοῦν αὐτά, γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ ἓνας ἀμαρτωλὸς χορὸς ἐξαγοραζόντων, ἐξαγοραζομένων ποὺ καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν σειρὰ τοὺς ἄλλους ἔρχονται νὰ ἐξαγοράσουν, ὥστε ὅλοι νὰ κερδίσουν, ὅλοι τοὺς «νὰ ὠφεληθοῦν» καὶ μόνον ἡ Πατρίδα νὰ χάσει. Ποιὸς ὅμως σήμερα δίνει σημασίαν στὴν Πατρίδα;

Κάθε τόσο μᾶς πληροφοροῦν τὰ μέσα εὐρείας δημοσιότητας ποὺ σὲ ὅλες τὶς περιοχὰς τῆς δημόσιας ζωῆς, ἀκόμη καὶ στὶς ὑψηλές, παρουσιάζονται ἀλυσιδωτὰ κρούσματα ἐξαγορᾶς / διαφθορᾶς, γιατί οἱ Ἕλληνες σήμερα ἐλαύνονται ἀπὸ τὴν ἀχαλίνωτὴ δίψαν τῆς ἀπόκτησης ὅλο καὶ περισσοτέρων ὑλικῶν ἀγαθῶν, ὅλο καὶ ὑψηλότερου βαθμοῦ ὑλικῆς εὐμάρειας, μηδενιστές

σὲ ὅλους τοὺς ἄλλους τομεῖς, ἰδίως στοὺς τομεῖς τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, ἐγώιστὲς μέχρι συνειδησιακοῦ πνιγμοῦ, ἔτοιμοι νὰ πάρουν ὅσα δὲν τοὺς ἀνήκουν, νὰ ἀπολαύσουν χωρὶς νὰ πληρώνουν, νὰ καίρονται ἀδικώντας τὸν διπλανό τους καὶ νὰ εὐδαιμονοῦν καταφρονώντας τὸ Ἔθνος, ἀγνοώντας τὴν Πατριδα, ἀδιαφορώντας ποὺ ἔτσι βυθίζουν στὴν πλήρη ἀνυποληψία τοὺς θεσμοὺς καὶ ὁλόκληρο τὸ δημοκρατικὸ Πολίτευμα, ζώντας μέσα σ' ἓνα Κράτος-φάντασμα, μὲ ξεχαρβαλωμένη τὴ μηχανὴ του, ἐκτεθειμένο σὲ πολλαπλὲς ἀπειλές, ἐξαγοράζοντας τοὺς ἄλλους καὶ ἐξαγοραζόμενοι ἄνετα ἀπὸ αὐτοὺς... Ὑπάρχει πιά φανερὴ στὸν τόπο μιὰ ἐπίμονη τάση γιὰ τὴ δημόσια ἀμαρτία, ξεκινώντας ἀπὸ τὴ θανάτωση τῆς ἀτομικῆς συνειδήσεως, φτάνοντας στὴν ἐξουθένωση τῆς συλλογικῆς, τῆς ἐθνικῆς συνείδησεως καὶ καταλήγοντας στὴν ἐγωκεντρικὴ, δεσποτικὴ καταφρόνηση ὅλων τῶν νόμων ποὺ ὀργανώνουν καὶ στηρίζουν τὸ πολίτευμα.

Εξαγοράζουν καὶ ἐξαγοράζονται, ὥστε οἱ κρατικοὶ λειτουργοί, ἔχοντας κάποτε σ' ἀκάθαρτα χέρια τοὺς πανίερους θεσμοὺς τῆς Δημοκρατίας, νὰ μὴν κάνουν τὸ καθῆκον τους. Ἐξαγοράζονται ἄλλοτε γιὰ νὰ ἔχουν, ἄλλοτε γιὰ νὰ μὴν ἔχουν συνείδηση... Ἀλλὰ νὰ ἔχουν

σπίτια, αὐτοκίνητα, προκλητικὲς ἀνέσεις ποὺ δὲν στηρίζονται στὸν μισθό τους...

Βυθισμένοι μέσα σὲ τόσες ἁμαρτίες, φανερὲς πιά ἀπὸ ὑλικά ἀγαθὰ, ἀνέσεις καὶ προνόμια ποὺ ἀποκτήσαμε χωρὶς καθόλου νὰ μᾶς ἀνήκουν, δραπέτες μιᾶς τυραννικῆς στὶς ἀξιώσεις τῆς Ἱστορίας, βιαστές ἐνὸς πολιτεύματος ποὺ κάποιοι τὸ ὄνειρεύτηκαν καὶ τὸ ἐπλήρωσαν ἄδρά, ἀξιοθρήνητοι ἠθικά ἡγεμονίσκοι, κορδακιζόμενοι, γιὰ τὰ λεφτά μας, γιὰ τὰ σπίτια μας καὶ τ' αὐτοκίνητά μας, ἀλλὰ διαβάτες καὶ ποτὲ κάτοικοι τοῦ κόσμου αὐτοῦ, πῶς θὰ τολμήσουμε φέτος νὰ ἀτενίσουμε τὶς ὁλόφωτες ἐκεῖνες σκιὲς τῶν τιμῶν Ἑλλήνων ποὺ πίστεψαν καὶ ἔπεσαν γιὰ νὰ σταθοῦμε ὅλοι ἐμεῖς, ὁ ἀμαρτωλὸς λαός, ὁ πολλαπλὰ ὑπόδικος; Μᾶς ἀπωθοῦν, μᾶς διώχνουν, μᾶς ἀρνοῦνται, μᾶς ἀποστρέφονται... Ὅσοι, λίγοι, συντηροῦν κάποιο φῶς, γλώσσα φτενὴ μέσα τους, δὲν προσδοκοῦν παρὰ μὲ κάποιο θαῦμα, κατερχόμενος ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ νὰ ἐπιπέσει ἐπάνω στὸ ἀμαρτωλὸ σῶμα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας νὰ θερίσει τοὺς ἀμαρτωλοὺς, τοὺς ἀμετανόητους, τοὺς ἐξαγοράζοντες καὶ ἐξαγοραζόμενους ἡγεμονίσκους μιᾶς παραλυμένης κοινωνίας καὶ νὰ καθαρῇ τὸν τόπο μήπως καὶ ξαναγίνει Ἑλλάδα...

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ, ΤΟ ΠΕΡΙΖΗΤΗΤΟ!..

του **Ν. Σπ. Βούλγαρη**,
Καθηγητῆ - Συγγραφέα

Στὴν ἐξέγερση τοῦ Γένους

Απ' τὰ προηγούμενα τοῦ 1820 χρόνια, στρέφει πρῶτος τὰ ἐνδιαφέροντά του πρὸς τὸ Μεσολόγγι ὁ Ἀλῆ-Πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων. Ἐν ὅψει τότε τῆς σύγκρουσής του μὲ τὸ Σουλτάνο καὶ τὴν Ὑψηλὴ Πύλη, βρίσκει συμφέρουσα διέξοδο μόνο πρὸς τὸ Μεσολόγγι. Ἔτσι νόμιζε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ διασωθεῖ. Ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ περίμενε τὰ Σουλτανικὰ στρατεύματα καὶ τὴ σύγκρουση. Βόρεια πρὸς τὴν Ἀλβανία δὲν ὑπῆρχε προοπτικὴ σωτηρίας. Ἦταν ἀπροσπέλαστὴ περιοχὴ. Δυτικὰ πρὸς τὸ Ἰόνιο κυριαρχοῦσε ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἀγγλικὴ ἐξουσία. Μόνη ἐλπίδα ἦταν τὸ περιζήτητο Μεσολόγγι, ὡς σημαντικὸ πέρασμα. Ἦταν σύνδεσμος Βορᾶ καὶ Νότου. Ἦταν κλειδί!..

Ἡ ἐξέγερση

Τὸ Μεσολόγγι γνώριζε ἀπὸ νωρὶς καλὰ τὴ θέσιν του καὶ τὴς δυνατότητές του σὲ μία διαφαινόμενη καθολικὴ

ἐθνικὴ ἐξέγερση. Πρῶτο στὰ γράμματα, τὴ διανόηση, τὴν κουλτούρα καὶ τὴ λόγια προσφορά, πρῶτο καὶ στὴ δυναμικὴ τῆς ἐξέγερσης. Προτοῦ νὰ συμπληρωθεῖ δῖμνη ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τῆς Ἐπανάστασης, τὸ Μάρτιο τοῦ 1821, ἦρθε καὶ ἡ δική του ὥρα. Κήρυξε τὴ δική του Ἐπανάσταση καὶ ὕψωσε ἀπὸ τὴς πρῶτες Πόλεις τὴ Σημαίᾶ τῆς ἀνεξαρτησίας στὶς 20 Μαΐου 1821, διώχνοντας τὴν Τούρκικη φρουρά. Ἀπὸ τότε μπῆκε μὲν στὸ στόχαστρο τῶν Ὀθωμανῶν μὲ ἀλλεπάλληλες ὀχληρὲς παρεμβάσεις, χωρὶς ποτὲ ὅμως νὰ ἐνοχληθεῖ βάσιμα. Τούρκικο ποδᾶρι δὲν ξαναπάτησε στὸ Μεσολόγγι μέχρι τὴ μεγαλειώδη Ἐξοδο τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1826. Τότε ποὺ ἡ σκλαβιὰ zoῦσε τὸ λυκόφως της.

Ἔτσι, μὲ τὴν ἀπομάκρυνση τῶν Ὀθωμανῶν δόθηκε εὐκαιρία στοὺς κατοίκους νὰ ὀργανώσουν τὴ Διοίκηση τῆς Πόλης καὶ τὴν ἄμυνα γιὰ ὅποιεσδήποτε προσβολές. Ἦταν ὅμως καὶ παρέμεινε τὸ περιζήτητο καὶ συχνὰ πυκνὰ ὀχλούμενο ἀπ' τὴν Τουρκιά. Μικροεπεμβάσεις ἄτακτων μικρο-ὀμάδων Ὀθω-

μανών αντιμετωπίζονταν άκαριαία και με έπιτυχία. Οί Σουλιάτες, έμπειροι πολεμιστές που είχαν καταφύγει στο Μεσολόγγι, μαζί με τούς ντόπιους Καπεταναίους και Προεστούς, επικουρούμενοι και από τον Έπίσκοπο Ρωγών Ίωσήφ και όλόκληρο τον εύλαβη Κλήρο, αναλαμβάνουν την όλη πολεμική όργάνωση. Μαζί εκπαιδεύουν και τó λαό στην αντιμετώπιση παντός κινδύνου. Όλοι έτοιμοπόλεμοι, ό καθένας με τον τρόπο του. Ταυτόχρονα συνεργάζονται άρμονικά με τις Έπαναστατημένες δυνάμεις του Μοριά και άλλων περιοχών. Όλη αυτή ή κατάσταση κράτησε περίπου έναμηση χρόνο. Η τουρκία όμως βρυχάται. Δεν θέλει να άποδεχθεί ότι όλοι οί λαοί, μετά τη Γαλλική επανάσταση, δικαιούνταν και ζητούσαν αυτοδιάθεση και λευτεριά.

Η Πρώτη πολιορκία

Τò 'ξωπέταγμα της Τούρκικης φρουράς από την «Πόλη του νερού» δεν μπορούσε να τó ξεχάσει τó Σουλτανάτο. Ένάμηση χρόνο όμως χρειάστηκε ή παντοδύναμη Όθωμανική Αυτοκρατορία να άνασυνταχθεί και να δράσει κατά του μικρού Μεσολογγίου. Μαζεύει επίλεκτες δυνάμεις με δεκάδες χιλιάδες στρατού και έτοιμάζεται, με διπλωματική και πολιτική, στρατιωτική προετοιμασία, να έπιτεθεί κατά του Μεσολογγίου. Πίστευαν οί στρατάρχες - πασάδες ότι ή άνακατάληψη του

Μεσολογγίου θα γονάτιζε την όλη εξέγερση. Δεν προσπάθησαν όμως μόνο μία φορά. Τρεις πολιορκίες υπέμεινε και αντιμετώπισε τó μικρό Μεσολόγγι. Τρεις φοβερούς αίμοβόρους πασάδες αντιμετώπισε και ταπείνωσε. Η πρώτη όμως πολιορκία είχε μία ιδιαίτερότητα. Αυτή σημάδεψε τó μέλλον του Μεσολογγίου. Προετοίμασε και γιγάντωσε μία πρωτόγνωρη ένότητα λαού, άρχόντων, προεστών και στρατευμένων. Δικαίωσε την όλη Έπανάσταση.

Έπικεφαλής της Στρατιάς έπιλέγεται για την πρώτη πολιορκία ό τρομερός πολεμιστής, έμπιστος του Σουλτάνου, ό αίμοσταγής και σκληρός Τουρκαλβανός Όμερ-Βρυώνης. Ειδικώς για τó μικρό Μεσολόγγι, εκείνος ζήτησε τη συνεργασία και του άλλου αίμοβόρου πασά, του Κιουταχί, που προερχόταν από τούς Γενίσαρους. Οί χιλιάδες έμπειροπόλεμοι της Στρατιάς ξεκίνησαν από την Ήπειρο τó καλοκαίρι του 1822 για τó Μεσολόγγι. Έγκαιρα έξουδετέρωσαν τούς Όπληρχηγούς του Ξηρομέρου και του Βάλτου και στις άρχές του Όκτωβρίου έφτασαν έξω από τó Μεσολόγγι και άρχίζουν την πολιορκία του από 25 Όκτωβρίου 1822. Δεν τόλμησαν να έπιτεθούν κατά μέτωπο, φοβούμενοι τις άπώλειες του στρατού. Πολιόρκησαν για μήνες μία άνοχύρωτη Πόλη που διέθετε έλάχιστα, ύπουττώδη και έκ των ένόντων όχυρωματικά έργα. Ήγούνταν στην Πόλη ό διπλωματικός Άλέξανδρος Μαυροκορδάτος, βο-

νηούμενος από τους πολεμιστές Μάρκο Μπότσαρη και Κίτσο Τζαβέλλα με ελάχιστους όπλοφόρους. Σε ενίσχυση των πολιορκητών πρόθυμα κατέφθασε και ό Γιουσούφ-Πασάς των Πατρών με τὸ στόλο του.

Ἡ διχογνωμία στὸ στρατόπεδο των πολιορκητών ὡς πρὸς τὸν τρόπο ἐπέμβασης ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στοὺς Ἡγέτες τῆς Πόλης νὰ ξεκινήσουν ἀτέρμονες συνομιλίες, πλάστες, περὶ δῆθεν παράδοσης τῆς Πόλης. Διαπραγματευτὴς ἀνέλαβε ὁ εὐφυέστατος Μάρκος Μπότσαρης. Σκοπὸς ἦταν νὰ κερδηθεῖ χρόνος, ὥστε νὰ προφτάσει ἡ βοήθεια ποὺ ζητήθηκε ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο καὶ τὰ Νησιά. Μὲ διπλωματικὰ τεχνάσματα ἐπιτυγχάνεται ἡ διέγερση ἀντιζηλίας μεταξὺ των πασάδων. Στὸ μεταξὺ, ἀπὸ 8ης Νοεμβρίου καταφθάνουν στὸ Μεσολόγγι ὕδραιο-σπετσιώτικα πλοῖα με ἱκανοὺς καὶ ἄξιους ἡγέτες καὶ ἱκανὸ ἀριθμὸ πολεμιστῶν. Τὸ παρὼν ἔδωσαν ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ὁ Ἀνδρέας Ζαΐμης καὶ ὁ Κανέλλος Δεληγιάννης μαζί καὶ με Ὀπληρχηγοὺς τῆς Δυτικῆς Στερεᾶς. Ἦταν αὐτὴ μία σύναξη ποὺ σπάρμαδεψε τὴν ἐνότητα των ἐπαναστατικῶν δυνάμεων τοῦ Γένους καὶ ἔδωσε τὸ μήνυμα τῆς περαιτέρω δραστηριότητας.

Ἡ παρουσία τόσων δυνάμεων στὸ Μεσολόγγι ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸν διαπραγματευτὴ Μάρκο Μπότσαρη νὰ δηλώσει στοὺς Τούρκους ὅτι πλέον δὲν γίνεται τίποτε ἀπὸ ὅσα εἶχαν κουβεντιάσει. Μποροῦν ἂν

θέλουν νὰ ἐνεργήσουν με ὅποιο ἐπιθετικὸ τρόπο ἔκριναν. Στὸ μεταξὺ ὁ βαρὺς χειμῶνας ταλαιπωροῦσε τὸ Τουρκικὸ στρατόπεδο, χωρὶς τροφίμα καὶ πολεμοφόδια. Ὁ γογγυσμὸς των στρατιωτῶν ἦταν μεγάλος. Ἡ πονηριὰ τοῦ Ὁμέρ-Βρυῶν ἐφεῦρε τὴ λύση τῆς ἐπίθεσης κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Πόλης τοῦ Μεσολογγίου τὰ ξημερώματα των Χριστουγέννων, 25ης Δεκεμβρίου 1822, ὅταν οἱ κάτοικοι θὰ βρίσκονταν στὶς Ἐκκλησίες καὶ ὄχι στὰ μετερίζια τους.

Ἀνεξήγητη ἀνθρώπινα παρουσιάζεται ἐκείνη τὴν ὥρα θεία ἐπέμβαση. Κινήθηκε τὸ ὑπερβατικὸ σχέδιο σωτηρίας τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν Πόλη, κόντρα στὰ σχέδια των Ὀθωμανῶν. Γιὰ ἄλλη μία φορὰ ἐπιβεβαιώνεται ὁ λόγος τοῦ Κολοκοτρώνη, ὅτι «ὁ Θεὸς ἔβαλε τὴν ὑπογραφή του γιὰ τὴ λευτεριὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν τὴν παίρνει πίσω». Ὁ κυνηγὸς τοῦ Ὁμέρ-Βρυῶν, ὁ Ἡπειρώτης Γιάννης Γούναρης, πληροφορεῖ τοὺς ἡγέτες των πολιορκημένων γιὰ τὰ σχέδια των πολιορκητῶν. Φοβερὴ ἦταν ἡ ἐσωτερικὴ πάλη τοῦ Γούναρη ὅταν ἔδινε τὴν πληροφορία στοὺς ἐγκλειστούς. Κινήθηκε ὅμως σταθερὰ μεταξὺ καθήκοντος πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τῆς οἰκογενειακῆς ἀγάπης. Ἡ οἰκογένειά του ἦταν στὰ χέρια τοῦ Ὁμέρ-Βρυῶν. Θυσιάστηκε ἐκείνη, ἀλλὰ σώθηκε τὸ Μεσολόγγι, ἡ ἐπανάσταση καὶ ἡ Πατρίδα.

Κοινὴ ἦταν ἡ ἀπόφαση ὅλων των ἐγκλείστων, στρατιωτικῶν, πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, με πρωτοστά-

τη τὸν Ἐπίσκοπο Ἰωσήφ. Νὰ κτυπήσουν οἱ καμπάνες παραπλανητικὰ γιὰ τὰ Χριστούγεννα, νὰ ἀνάψουν τὰ φῶτα, ἀλλὰ κανεὶς νὰ μὴν μπεῖ στὶς Ἐκκλησίες. Ὅλοι, πολεμιστὲς καὶ μὴ, νὰ πλαισιώσουν τὶς Ντάπιες καὶ τὰ μετερίζια. Νὰ περιμένουν τὴν ἔφοδο τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἐχθρὸς στὴν ὥρα του κατέφθασε μὲ ἰσχυρὲς δυνάμεις. Σκληρὴ καὶ ἄμεση ἦταν ἡ ἀντίδραση τῶν ἐγκλείστων, ὑπερασπιστῶν τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας. Ἡ νίκη τῶν πολιορκημένων βεβαιώθηκε μὲ συντριβὴ «κατὰ κράτος» τῶν ἐπιδρομῶν. Ἐκατοντάδες οἱ νεκροὶ τοὺς ἐπὶ τόπου καὶ χιλιάδες οἱ πνιγμένοι στὸν ἀτίθασο ὑπερπλημμυρισμένο Ἀχελῷο κατὰ τὴν ἄτακτη ὀπισθοχώρηση τοῦ διαλυθέντος στρατοπέδου. Ἔτσι ἀναγκάστηκαν οἱ τρομεροὶ πασάδες νὰ ἐγκαταλείψουν στρατό, ἄρματα καὶ πολεμικὸ ὕλικό καὶ νὰ ἀναζητήσουν τὴν προσωπική τους σωτηρία πρὸς τὰ βουνὰ τῆς Ἠπείρου. Τὴν 31η Δεκεμβρίου 1822 ἐγκαταλείφτηκε ὀριστικὰ κάθε ἐνόχληση τῶν Τούρκων κατὰ τοῦ Μεσολογγίου καὶ δόθηκε εὐκαιρία ἀνασύσταξης τῶν φίλιων δυνάμεων.

Συμπεράσματα

Πολλὰ εἶναι τὰ συμπεράσματα γιὰ τὸ σύνολο τοῦ ἐθνικοῦ ξεσκωμοῦ ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς πρώτης

πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου. Ἡ συγκέντρωση πολλῶν προεστῶν ἀπὸ ὅλες τὶς κρίσιμες ἐπαναστατημένες περιοχὲς στὸ Μεσολόγγι δίδαξε τὸν Ἑλληνισμό σπουδαῖα, ἐνδιαφέροντα καὶ πολύτιμα ἠθικὰ καὶ πατριωτικὰ διδάγματα. Ὅλα βεβαίως ἀποδείχθηκαν χρήσιμα γιὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης. Ἀποδείχτηκαν χρήσιμα συμπεράσματα:

- Ἡ συνεργασία ὅλων τῶν ἐπαναστατημένων δυνάμεων τοῦ ἔθνους ἦταν χρέος ποὺ ὀδηγοῦσε σὲ ἐπιτυχημένα ἀποτελέσματα.

- Ἡ χρῆση τῆς διπλωματίας σὲ ὅλες τὶς δραστηριότητες εἶναι ἀπαραίτητη μὲ καλὰ ἀποτελέσματα.

- Ἡ ἐπὶ κληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες ἔφερνε πάντοτε ἀποτελέσματα. Δυνάμωνε τὴν πίστη στὸν ἀγῶνα.

- Ἡ σωτηρία τοῦ Μεσολογγίου μὲ τὴν ἐπιτυχημένη νικηφόρα ἐξέλιξη στὶς ἀρχὲς τοῦ ἀγῶνα ἐνέπνευσε ὅλες τὶς δυνάμεις τοῦ ἔθνους στὴν ἀποτελεσματικὴ κατάληξη τῆς ἐπανάστασης.

- Τὸ ἐθνικὸ νικηφόρο μεγαλουργημα ἐκ τῆς πρώτης πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου καταγράφηκε διθυραμβικὰ ἀπὸ τὴ λαϊκὴ μοῦσα καὶ τὸν ἐθνικὸ ποιητὴ μας, τὸ Διονύσιο Σολωμό.

*Ἐρὰ Πόλις Μεσολογγίου,
21η Νοεμβρίου 2012*

Η ΚΟΡΣΙΚΗ

του **Νικ. Κοντοσόπουλου**,
δ. Φ.

Η Κορσική είναι η τέταρτη σὲ ἔκτασι νῆσος τῆς Μεσογείου (8.750 τετρ. χλμ.). Ἀνήκει στὴ Γαλλία καὶ ἔχει περίπου 280.000 κατοίκους. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ πόλις Ajaccio (προφ. Ἀζαξιό), ἑλληνικὰ Αἰάκειον, μὲ 60.000 κατοίκους, πανεπιστήμιο, πλούσια δημοτικὴ βιβλιοθήκη καὶ μουσεῖα. Στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἡ νῆσος ἐλέγετο Κύρνος. Ὁ Πτολεμαῖος ἀναφέρει «ἡ Κύρνος νῆσος, ἡ καὶ Κόρσικα καλουμένη». Σήμερα λέγεται Corsica στὰ ἰταλικά, στὰ ἀγγλικά καὶ στὴν τοπικὴ διάλεκτο. Στὰ γαλλικά λέγεται Corse (προφ. Κόρς), ὅπως καὶ ὁ κάτοικός της. Εἶναι ὀρεινὸ νησὶ καὶ ἀπὸ μακρὰ φαίνεται ὡς ἓνα βουνὸ ποὺ ἀναβλύζει ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἔχει ὅμως ὠραιότατα τοπία ποὺ θεωροῦνται ὡς τὰ ὠραιότερα τοῦ κόσμου. Τὸ χωριὸ Piana ἔχει ἐνταχθῆσιν κατάλογο ὡς τὸ ὠραιότερο χω-

ριὸ τῆς Γαλλίας. Οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦν τὴν Κορσικὴ *l' île de Beauté*, δηλ. ἡ νῆσος τῆς Ὁμορφιάς. Ἔχει μεγάλα δάση ἀπὸ πεύκα καὶ καστανιές, πλῆθος ρυάκια μὲ τὸ νερὸ ποὺ κατεβαίνει ἀπὸ τὰ βουνά της, ποὺ ἡ ψηλότερη κορυφὴ τους φθάνει τὰ 2.710 μ. καὶ εἶναι χιονισμένη κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ χρόνου. Ἡ γεωργία ὅμως καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι παραμελημένες, ἀφοῦ τὸ νησὶ μαστίζεται ἀπὸ τὴ μετανάστευσι τῶν νέων στὴν Γαλλία. Γί' αὐτὸ ἡ κυρία πρὸσοδὸς του εἶναι ὁ τουρισμός.

Η γλῶσσα τῶν κατοίκων τῆς Κορσικῆς εἶναι, φυσικά, ἡ γαλλικὴ, ἀλλὰ περίπου 150.000 ἄτομα μιλοῦν καὶ τὴν τοπικὴν διάλεκτο, τὰ κορσικάνικα, ποὺ συγγενεὺει μὲ τὶς διαλέκτους τῆς νότιας Ἰταλίας. Τὰ τοπωνύμια τοῦ νησιοῦ εἶναι ἰταλικά (πλὴν ἐξαιρέσεων) καθὼς καὶ τὰ ἐπώνυμα τῶν κα-

τοίκων. Ἀνθρωπολογικὰ οἱ Κορσικανοὶ εἶναι ἄτομα μεσογειακοῦ τύπου, μικροῦ ἀναστήματος καὶ μελαχρινοί. Εἶναι ἄνθρωποι προσηνεῖς καὶ γελαστοί. Ἔχουν αὐστηρὰ ἥθη, σέβονται τὴν τιμὴ των καὶ τὴν τιμὴ τῶν ἄλλων καὶ δὲν ἀνέχονται προσβολές. Εἶναι περήφανοι καὶ ἐκδικητικοί. Εἶναι γνωστὴ ἡ «κορσικάνικη βεντέτα», ἔθιμο ποὺ στὶς ἡμέρες μας ἔχει ἐξασθενήσει. Γενικὰ οἱ Κορσικανοὶ ἀγαποῦν πολὺ τὸ νησί τους, ἔχουν προσήλωσι στὰ τοπικὰ ἔθιμα, κλίσι πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀστυνομικοῦ καὶ ἀνεπτυγμένη τὴν ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν ἰδιατέρων συμπολιτῶν, φαινόμενο ποὺ δίνει ἀφορμὴ γιὰ σχετικὰ σκωπτικὰ ἀνέκδοτα. Ὡραιότατη περιγραφὴ τῶν κορσικάνικων ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἰδίᾳ τῆς αὐτοδικίας (βεντέτας) στὸν 19ο αἰῶνα ἔχει δώσει ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος Προσπέρ Μεριμὲ στὸ μυθιστόρημά του *Colomba* (ὄνομα τῆς ἡρώιδος τοῦ ἔργου, σημαίνει Περιστέρα) ποὺ τὸ ἔγραψε τὸ 1839.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ δημοτικὴ μουσα τῶν Κορσικανῶν, μὲ τραγούδια στὴ γαλλικὴ γλῶσσα καὶ στὴν κορσικάνικη διά-

λεκτο. Οἱ μελωδίες τους εἶναι ἰδιόζουσες καὶ τὰ θέματα ποικίλα. Δὲν παραλείπουν ἀναφορὲς στὸ φυσικὸ κάλος τῆς Κορσικῆς. Γιὰ παράδειγμα τὸ τραγούδι γιὰ τὴν κωμόπολι *Girolata* ποὺ ἀρχίζει μὲ τὸν στίχο *venez me voir à Girolata, il n'y a pas de plus joli pays* (=ἐλᾶτε νὰ με δῆτε στὴν Τζιρολάτα, δὲν ὑπάρχει ὠραιότερο μέρος). Διάδοσι ἔχουν στὴν Κορσικὴ καὶ τὰ μοιρολόγια γιὰ τὸ νεκρό.

Ἡ Κορσικὴ κατοικήθηκε ἤδη ἀπὸ τὴν προϊστορικὴ ἐποχὴ. Στὴν πόλι *Sartène* ὑπάρχει Μουσεῖο τῆς κορσικανικῆς προϊστορίας. Στὴν τοποθεσία *Filistosa* βρίσκεται ὁ μεγαλύτερος ἀρχαιολογικὸς χῶρος τῆς νήσου μὲ εὐρήματα τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. Ἡ ἱστορικὴ διαδρομὴ τῆς νήσου ἦταν πολυκύματη, μὲ διαδοχικὲς ἐπιδρομὲς καὶ κατακτήσεις ἀπὸ Φοίνικες, Καρχηδόνιους, Ρωμαίους, Γενουάτες, Ἀγγλοὺς καὶ Γάλλους. Τὸ 565 π.Χ. Ἑλλήνες ἀπὸ τὴ Φώκαια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διωκόμενοι ἀπὸ τοὺς Πέρσες ἔφθασαν στὴν ἀνατολικὴ καὶ πεδινὴ ἀκτὴ τῆς Κορσικῆς, ὅπου ἱδρυσαν τὴν πόλι Ἀλερίᾳ ἢ Ἀλαλία

πού έγινε ή πρώτη πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ, τοῦ ὁποίου ή ὀριστική προ-σάρτησι στή Γαλλία έγινε τὸ 1767 μὲ πρωτεύουσα τὸ Ajaccio. Παλαιότερα καὶ μέχρι σήμερα δὲν ἔλειψαν αὐτονομιστικές τάσεις καὶ κινήματα. Νὰ σημειωθῇ ὅτι ή Κορσική ὑπῆρξε καὶ τόπος ἐξορίας. Στὴν ἀρχαιότητα εἶχε ἐξοριστῇ ἐκεῖ ὁ Ρωμαῖος φιλόσοφος Σενέκας (41- 49 μ.Χ.). Στὴν πρόσφατη Ἱστορία ἔζησε ἐκεῖ ἐξόριστος (1917-1920) ὁ Ἑλλήν πολιτικός καὶ ἀργότερα δικτάτωρ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Παγκόσμιας ἐμβέλειας τέκνο τῆς Κορσικῆς εἶναι ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, αὐτὸς ποὺ ἀνακάλυψε τὴν ἀμερικανική ἥπειρο. Εἶχε γεννηθῇ τὸ 1441 στὴ μικρὴ πόλι Calvi, ὅπου σὼζεται ή γενέθλια οἰκία του. Περισσότερο γνωστὸς εἶναι ὁ Ναπολέων Βοναπάρτης, ὁ μετέπειτα αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων. Εἶχε γεννηθῇ τὸ 1769 στὸ Ajaccio. Λέγεται ὅτι ὡς σπουδαστὴς στὸ Παρίσι ἐσκώπετο ἀπὸ τοὺς συμφοιτητάς του γιὰ τὴν ἔντονα κορσικάνικη προφορά του καὶ ὅτι σ' ὅλη του τὴ ζωὴ μιλοῦσε τὰ γαλλικὰ κάνοντας συντακτικὰ λάθη. Ἦτο κοντὸς στὸ ἀνάστημα καὶ οἱ ἀντίπαλοί του

τὸν ἐσατίριζαν μὲ τὸ τραγούδι ποὺ ὁ πρῶτος του στίχος εἶναι *il était un petit homme qu'on appelait Le Grand* (= ἦταν ἓνας μικρός, δηλ. κοντός, ἄνθρωπος ποὺ τὸν ἔλεγαν Ὁ Μέγας). Ὁ ποιητὴς Δ. Σοῦτσος θεωροῦσε τὸν Ναπολέοντα ἀπόγονο Μανιατῶν τῆς Κορσικῆς. Σ' ἓνα ποίημά του ἔχει τὸν στίχο «ὁ Κορσικανὸς ὁ ἔχων τὸν Ταῦγετον πατρίδα». Ἡ ἀποψι αὐτὴ δὲν εὐσταθεῖ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, σὰν παιδί, ὁ Ναπολέων στὸ Ajaccio εἶχε στὶς παιδικές του συντροφίες καὶ Μανιατόπουλα τῆς Κορσικῆς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶχε μάθει λίγα νεοελληνικά. Ἀργότερα, στὴν ἐκστρατεία του στὴν Αἴγυπτο, πηγαίνοντας μπῆκε στὸ λιμάνι τῆς Ἱεράπετρας, στὴν Κρήτη, ὅπου ἔμεινε ἓνα βράδυ. Σὼζεται τὸ σπίτι καὶ ὁ καναπὲς στὸν ὁποῖο εἶχε κοιμηθῇ. Φεύγοντας τὴν ἐπομένη ἡμέρα γιὰ τὴν Αἴγυπτο πῆρε μαζί του μερικοὺς Σφακιανοὺς νέους σὰν ἐθελοντὲς στὸν γαλλικὸ στρατό.

Στὴν ἐλληνική ἐπανάστασι τοῦ 1821 ή Κρήτη δέχτηκε ἓναν ἄλλο Κορσικανό, τέως ἀξιωματικό τοῦ Ναπολέοντα. Τὸν Βαλέστρα. Ἦταν φιλέλλην καὶ πολέμη-

σε τότε στην Κρήτη όπου και έπρεσε μαχόμενος ήρωικά κατά των Τούρκων.

Οι Μανιάτες της Κορσικής

Τὸ 1676 μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἰωάννη Στεφανόπουλο 710 Μανιάτες ἔφυγαν ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Οἴτυλου τῆς Μάνης γιὰ νὰ μὴ γνωρίσουν τουρκικὴ κατοχὴ καὶ ἀνεξήτησαν καταφύγιο στὴ Γένοβα τῆς Ἰταλίας. Οἱ Γενοβέζοι τοὺς ἔστειλαν στὴν Κορσικὴ, ποὺ ἦταν τότε ὑπὸ τὴν κατοχὴ τους, καὶ τοὺς ἐγκατέστησαν στὴν τοποθεσίᾳ Παόμια. Ἡ ὑποδοχὴ τους ἀπὸ τοὺς Κορσικανοὺς δὲν ἦταν καθόλου φιλικὴ καὶ αὐτὸ ἀνάγκασε τοὺς Μανιάτες πρόσφυγες νὰ μετοικήσουν στὴν πρωτεύουσα τῆς νήσου, τὸ Ajaccio. Τὸ 1774 μετὰ τὴν προσάρτησι τῆς Κορσικῆς στὴ Γαλλία, οἱ Μανιάτες τῆς Κορσικῆς ἐγκατεστάθησαν στὸ χωριὸ Καργκέζε (Carghese), γαλλ. *Cargèse* (Καρζέζ), ποὺ τὸ ὄνομά του, σύμφωνα μὲ μία ἀνεπιτυχὴ ἐτυμολογία προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ Καρυαί. Ἐκτοτε ζοῦν ἐκεῖ εἰρηνικά, προοδευτικὰ καὶ φιλικὰ μὲ τοὺς ντό-

πιους. Στὸ παρελθόν, βέβαια, δὲν ἔλειψαν βίαιες συγκρούσεις λόγῳ τοῦ θρησκευτικοῦ τότε φανατισμοῦ. Οἱ Μανιάτες καὶ οἱ ἀπόγονοί τους εἶναι ὀρθόδοξοι, ἂν καὶ οὐνίτες, οἱ Κορσικανοὶ εἶναι ρωμαιοκαθολικοί. Ὑπάρχουν στὸ Καργκέζε δύο ναοί, ὀρθόδοξος καὶ καθολικός. Παλαιότερα οἱ πιστοὶ τῶν δύο δογμάτων ἐξερχόμενοι ἀπὸ τοὺς ναοὺς τους μετὰ τὴν θεία λειτουργία ἀλληλολιθοβολοῦνταν.

Ἡ διάλεκτος τῆς Μάνης δὲν ἀκούγεται πιά στὸ Καργκέζε. Μερικοὶ ἀπόγονοι Μανιατῶν, ἀλλὰ καὶ λίγοι Κορσικανοὶ συγχωριανοὶ τους ἔχουν ἐκμάθει τὴν κοινὴ νεοελληνικὴ.

Ἐξαίρετη περιγραφὴ τῆς νεοελληνικῆς, μανιάτικης, παροικίας τῆς Κορσικῆς ἔχει δημοσιεύσει ὁ ἄλλοτε διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας ἐλληνικῆς (ἐκδοσι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν) Δικαῖος Βαγιακάκος σὲ δύο τόμους μὲ τίτλο «Οἱ Μανιάται τῆς Κορσικῆς», Ἀθῆναι, τόμ. Α', 1970, τόμ. Β', 1978).

Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

τοῦ **Γ. Δ. Κούβελα**,
πρ. Γυμνασιάρχου - Συγγραφέα

Δεκέμβριος τοῦ 1943. Οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ξεκινήσει γιὰ τὰ Καλάβρυτα μὲ ἄγριες διαθέσεις. Ἀφορμὴ ἦταν μιὰ μάχη μὲ τοὺς ἀντάρτες, κοντὰ στὴν Κερπινή, στὶς 17 Ὀκτωβρίου. Εἶχε ἐξοντωθεῖ ἐκεῖ ἓνας γερμανικὸς λόχος. Κι ἔρχονταν γιὰ ἐκδίκηση...

Στὸ δρόμο τοὺς σπέρνουν τὸν ὄλεθρο καὶ τὸν ἀφανισμό. Γράφει ὁ ἄλλοτε Δήμαρχος Καλαβρυτῶν Π. Πόλκας:

«Φωτιὰ καὶ τσεκούρι. Φωτιὰ καὶ ντουφεκίδι. Θάνατος καὶ ἐρήμωση στὸ διάβα τους. Καῖνε καὶ σκοτώνουν στὴν Κερπινή. Στους Ρωγούς τὸ ἴδιο μέσα στὴν

ἐκκλησία, ποὺ μετὰ τὴν ἔκαψαν. Στὸ Μέγα Σπήλαιο γκρεμίζουν τοὺς καλόγερους στὸ βάραθρο. Στὸ Βραχνί. Στὴν Κλειτορία. Παντοῦ φωτιὰ καὶ σκοτωμός.»

Στὶς 12 Δεκεμβρίου, Κυριακή, οἱ Γερμανοὶ ἔφτασαν στὰ Καλάβρυτα. Μόλις εἶχε τελειώσει τὴ Λειτουργία ὁ παπα-Παναγιώτης Δημόπουλος ἡ παπα-Καλὸς, ὅπως τὸν ἔλεγαν. Θὰ ἦταν ἡ τελευταία Λειτουργία τῆς ζωῆς του. Οἱ κάτοικοι εἶναι ἀνάστατοι. Φοβοῦνται ἀντίποινα. Σὰ νὰ προαισθάνονται τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ θὰ ξεσπάσει. Μερικοὶ φεύγουν. Ἄλλοι κρύβονται.

Δευτέρα 13 Δεκεμβρίου

1943. Δεν είχε καλά-καλά ξημερώσει καὶ οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς χτυπᾶνε ἀσταμάτητα: Νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ Καλαβρυτινοὶ στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο. Ἕνα ἀνθρώπινο μπουλούκι μαζεύεται. Ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά. Ὁ παπα-Παναγιώτης προσπαθεῖ νὰ τοὺς δώσει κουράγιο καὶ ἐλπίδα.

Ξεχωρίζουν τοὺς ἄνδρες ἀπὸ 14 μέχρι καὶ 80 χρονῶν. Τοὺς ὀδηγοῦν πρὸς τὰ ἔξω. Ἐκεῖ ποὺ θὰ γίνει σὲ λίγο ὁ γολγοθᾶς τῶν Καλαβρύτων. Κάτω ἡ πόλη εἶναι παραδομένη στὶς φλόγες. Καίγεται ὁλόκληρη. Ἀπὸ τὰ ἐρημοκκλήσια ὡς τὴν κεντρικὴ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας. Φωτιὰ βάνουν καὶ στὸ σχολεῖο, ὅπου ἔχουν κλείσει τὰ γυναικόπαιδα.

Σκηνὲς ἀλλοφροσύνης ξετυλίγονται. Διηγεῖται μία Καλαβρυτινὴ:

«Ὁ καπνὸς μᾶς πνίγει. Ἡ φωτιά μᾶς περιζώνει. Ἀσφυξία. Κραυγές. Φωνές. Τρίζουν

τὰ τζάμια. Μιὰ ἀνθρώπινη μᾶζα εἴμαστε, ποὺ κινιόμαστε ἀπὸ τὴ μία πόρτα στὴν ἄλλη. Χτυπᾶμε μὲ ἀπελπισία νὰ μᾶς ἀνοίξουν. Προσπαθοῦμε μὴ ὅλη τὴ δύναμιν τῆς παραφροσύνης νὰ σπάσουμε τὶς πόρτες καὶ νὰ βγοῦμε. Νὰ σωθοῦμε. Μὰ αὐτὲς εἶναι κλεισμένες καὶ μάταια τὸ ἀνθρώπινο κῦμα σπάζει πάνω τους. Δεν ὑποχωροῦν.»

Λίγο πιὸ πάνω, σὲ μιὰ πλαγιά, στὸ χωράφι τοῦ Καππῆ, ἔχουν πάει τοὺς ἄνδρες. Ὁ διοικητὴς τοῦ γερμανικοῦ τμήματος, ὁ ἀδίστακτος Τένερ, δίνει τὸ σύνθημα μὲ τὴν κόκκινη φωτοβολίδα. Τὰ γερμανικὰ πολυβόλα, ποὺ εἶναι στημένα ἀπέναντι, ξερνᾶνε φωτιά. Καὶ θάνατο. Σὲ λίγο τοὺς εἶχαν θερίσει ὅλους. Χίλιοι τριακόσιοι Καλαβρυτινοὶ μάρτυρες.

Κάποια στιγμή, ἡ πόρτα τοῦ σχολείου, ὅπου ἦταν κλεισμένες οἱ γυναῖκες, ἀνοίγει. Λέγεται πὼς τὴν ἀνοίξε κά-

ποιος Αύστριακός ἢ Ἀλσατός, πὺν ὑπηρετοῦσε στὸν γερμανικὸ στρατό. Δὲν ἄντεξε ἡ ψυχὴ τοῦ μπροστὰ στὴν ἀνθρώπινη παραφροσύνη.

Ἀλλόφρονες οἱ γυναῖκες ξεχύνονται ἔξω. Κοιπάζουν γιὰ τοὺς ἄνδρες, τοὺς γιούς. Δὲν φαίνονται πουθενά... Ψάχνουν παντοῦ. Κάποτε τοὺς βρίσκουν. Τρέχουν ὅλες στὸν τόπο τῆς τραγωδίας. Τὸ θέαμα πὺν ἀντικρίζουν τὰ μάτια τους εἶναι φοβερό: «*Ἀμορφες μᾶζες, πολτοποιημένες... Κορμιὰ ἀκρωτηριασμένα καὶ ἀκέφαλα. Πρόσωπα πὺν ἡ ματιά τους δὲν εἶχε σβήσει ἀκόμη. Σκόρπια μυαλά. Κεφάλια πὺν σαλεύουν, σὰ νὰ ζητοῦν ζωὴ. Στήθια τρύπια, κοιλιὲς ἀνοιχτὲς πὺν χάσκουν...*».

Ἀνάμεσα στοὺς νεκροὺς κι ὁ παπα-Καλός. (Περισσότερα σὺν βιβλίῳ τοῦ Γ. Δ. Κούβελα «Ἱερεῖς

μάρτυρες τῆς Κατοχῆς», ἐκδ. Τῆνος, Ἀθήνα).

Συμπληρώνονται σχεδὸν 70 χρόνια ἀπὸ τὴ φοβερὴ ἐκείνη σφαγή. Ἡ Γερμανία, παρὰ τὴν καταστροφὴ καὶ τὰ ἐρείπια πὺν ἐπισώρευσε στὴν Εὐρώπη ἀλλὰ καὶ στὸν ἑαυτὸ της, εἶναι σήμερὰ ἡ κυρίαρχη οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμη στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση. Οἱ λαοὶ τῆς Ε.Ε. ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας ἐπιζητοῦν τὴ φιλία τῶν Γερμανῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ στήριξή τους.

Δὲν γνωρίζουμε ποῖο εἶναι τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἐμεῖς ὀφείλουμε νὰ εὐχόμεσθε καὶ νὰ προσευχόμεσθε γιὰ τὴν ἀλληλοκατανόηση καὶ τὴν εἰρήνη μεταξὺ τῶν λαῶν. Ὅχι ἄλλη ἐκατόμβη αἵματος. Ποτὲ πιά πόλεμος.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ (1912 - 1991)

τῆς Παν. Ἀ. Ἀλειτουργίας,
Φιλολόγου

Ὁ Νικηφόρος Βρεττάκος εἶναι ἀπὸ τοὺς σημαντικότερους νεοέλληνες λογοτέχνες. Τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἀνακήρυξε τὸ 2012 «Ἔτος Βρεττάκου» τιμώντας ἔτσι τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ ποιητῆ.

Ὁ Βρεττάκος γεννήθηκε τὸ 1912 στὶς Κροκεῖς τῆς Λακωνίας σὲ πολυμελῆ ἀγροτικὴ οἰκογένεια. Μὲ ἔρανο ποὺ ἔγινε συνέχισε τὴ φοίτησή του στὸ Γυμνάσιο Γυθείου. Στὴ συνέχεια ἤρθε στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἔκανε διάφορες δουλειὲς γιὰ νὰ ἐπιβιώσει. Μπορεῖ νὰ μὴν κατάφερε νὰ σπουδάσει, ὅμως ἀφοσιώθηκε στὴν ποίηση σὲ ὅλη του τὴ ζωή.

Μὲ τὰ πρῶτα ἔργα ποὺ κατέθεσε θεωρήθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνερχόμενους ποιητὲς τῆς γενιᾶς τοῦ '30. Τὸ 1940 βρέθηκε στὸ ἀλβανικὸ μέτωπο στὸ ἀπόσπασμα Δαβάκν, ὅπου τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ γνωρίσει τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ τὴν ἀντοχή του. Ἐπιστρέφοντας μὲ τὰ πόδια στὴν Ἀθήνα συνάντησε τὴ θλιβερὴ εἰκόνα τῆς πείνας καὶ τῆς κατοχῆς.

Τὸ σημαντικὸ μὲ τὸν Νικηφόρο Βρεττάκο εἶναι ὅτι κατάφερε νὰ ἀναδεικτεῖ στὸ ἀντιποινικὸ περιβάλλον τῆς πατρίδας του. Ὅπως ὁ ἴδιος γράφει, ἡ ποίηση δὲν ἦταν γι' αὐτὸν ἕνα παιχνίδι τῆς φαντασίας... «ἡ ποίηση ὑπῆρξε γιὰ μένα ζωὴ καὶ σὲ τελευταῖα ἀνάλυση ὑπῆρξε παιδεία». Κατάφερε νὰ δημιουργήσει ἕνα ποιητικὸ μικρόκοσμο ὅπου κυριαρχεῖ ἡ ὁμορφιὰ καὶ τὸ ἔργο του ἐκτιμήθηκε ὅσο ἀκόμη ἦταν στὴ ζωὴ. Τιμήθηκε μὲ πολλὰ βραβεῖα καί, μεταξὺ ἄλλων, τρεῖς φορές μὲ τὸ Πρῶτο Κρατικὸ Βραβεῖο Ποίησης, καθὼς καὶ μὲ τὸ Ἀριστεῖο Γραμμάτων ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν (1982), τῆς ὁποίας ἔγινε μέλος τὸ 1989.

Στὸ ποίημα «Ἄν δὲν μοῦ ἴδινες τὴν ποίηση, Κύριε...» φαίνεται ἡ ἀντίληψή του γιὰ τὴν ποίηση καὶ τὸν κόσμο.

Ἡ ποίηση γιὰ τὸ Βρεττάκο εἶναι μία ἱερὴ ἀποστολή, μία εὐκαιρία νὰ καλλιεργήσει τὰ χωράφια του, νὰ καρπίσουν τὰ στάχυα του, νὰ κάνει τὴν καλύβα του ἐκκλησιὰ γιὰ τοὺς τσοπάνηδες τῆς ἀγάπης.

Εἶναι στιγμές...

Εἶναι στιγμές πὺν χάνεσαι: Ἡ σκέψη σου θολώνει, ὁ νοῦς σου ἀδρανεῖ, τὸ σῶμα σου βαραίνει.

Εἶναι στιγμές π' ὅλα σοῦ φταῖνε καὶ μονολογεῖς. Μὰ τίποτε δὲ γίνεται σωστά.

Εἶναι στιγμές πὺν ἡ ἀπόγνωση σὲ ζώνει καὶ σὲ περισφίγγει καὶ πνίγεσαι καὶ θέλεις νὰ ἀναλυθεῖς σὲ ἀναφιλητά. Μὰ δὲ μπορεῖς πολὺ νὰ κλάψεις.

Κύριε, στὶς κρίσιμες σχισμάδες τῆς ζωῆς μου, Σὺ μόνο μπορεῖς νὰ μὲ στηρίξεις. Μόνο Μαζί Σου ξεπερνῶ τὸν ἑαυτό μου.

Σὲ ἱκετεύω: Σπρῶχνε με, κάνε νὰ παίρνω κουράγιο ἀπὸ Σένα, ἀπόσεισε τὸ βάρος, ἀπομάκρυνε τὴν ἀκηδία.

Πιστεύω στὴν ἀγάπη Σου κι αὐτὴ μπορεῖ νὰ μὲ λυτρώσει.

Κύριε, «μὴ ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπό Σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου ὅτι θλίβομαι. Ταχὺ ἐπάκουσόν μου...»

Κ.Π.

Στὸ ἔργο του κυριαρχεῖ ἡ φύση, ὅπως τὴ ρούφηξε τὰ παιδικὰ του χρόνια στὴν ἰδιαίτερη πατρίδα του, καὶ ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὰ εἶναι τὰ δυὸ ἡμισφαίρια, ὅπως ἔλεγε. «Δίχως τὸν ἄνθρωπο δὲν εἶναι πλῆρες τοῦ ἥλιου τὸ φῶς.» Τὰ θρησκευτικὰ σύμβολα πὺν χρησιμοποιεῖ ἀποτελοῦν τὸ κοινωνικὸ του περιβάλλον καὶ προβάλλουν ἀβίαστα στὴν ποίησή του, γιατί βρίσκονται στὸ αἷμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Γράφει: «Οἱ εἰκόνες τῆς ἐκκλησίας ἦταν γιὰ μένα ἀνθρώπινες παρουσίες ζωγραφισμένες μέσα ἀπ' ὅλη μου τὴ ζωή».

Ὁ Βρεττάκος ἐξέδωσε περισσότερες ἀπὸ 15 ποιητικὲς συλλογές καὶ ἀρκετὰ πεζὰ ἔργα. Ἡ ποίησή του ἔχει μεταφραστεῖ σὲ περισσότερες ἀπὸ 37 γλῶσσες. Στὰ ἔργα του ἐξυμνεῖ ὅσο λίγοι τὴν ἀγάπη, τὴν εἰρήνη, τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα. Μίλησε μὲ ἀπλὸ τρόπο, γιὰ νὰ γίνει ὁ λόγος του προσιτὸς καὶ κατανοητός. Εἶχε πάντα τὴν αἴσθηση ὅτι μιλᾷ στὸν ἄλλο ἄνθρωπο καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο μᾶς παρέδωσε τὸν κόσμον του μέσα ἀπὸ τὸ ἐλπιδοφόρο κοίταγμα καὶ τὴν προοπτικὴ τῆς ἀγάπης.

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Ο ΤΖΟΓΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Έρχονται γιορτές και γιά πολλούς αλλάζουν τὰ σκηνικά τῶν ἐνδιαφερόντων τους. Οἱ Ἕλληνες ἔχουν ἰδιαίτερες σχέσεις μὲ τὸν τζόγο. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὡς πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια τὸ «Πᾶμε στοίχημα» τοῦ ΟΠΑΠ εἶχε τὸν μεγαλύτερο τζίρο ἀπὸ ὅλες τὶς εὐρωπαϊκὲς χώρες, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλία.

Στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει ὁ νόμιμος τζόγος, ἀλλὰ εἶναι γνωστὸν ὅτι παράλληλα ἀνθεῖ καὶ ὁ παράνομος τζόγος. Ἀναπτύσσεται ἐπίσης καὶ ὁ διαδικτυακὸς τζόγος μὲ γρήγορους ρυθμούς. Τελευταῖα ἔχουμε καὶ τὸν ἐμφανιζόμενο μὲ ἀξιώσεις ποδοσφαιρικὸ τζόγο (βλ. καὶ ἐπόμενο σκόλιο).

Ἐπὶ δισεκατομμύρια εὐρὼ ἦταν ὁ νόμιμος τζόγος τὸ 2011 στὴ χώρα μας. Τὸν παράνομο τζόγο οἱ ἐκτιμητὲς τὸν ἀνεβάζουν στὴν τάξη τῶν τεσσάρων δισεκατομμυρίων εὐρὼ. Ὅσο γιὰ τὸν διαδικτυακὸ, ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὑποχρεώνεται νὰ θεσπίσει νόμους γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν παιχνιδιῶν μέσω Ἰντερνέτ.

Τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο ἔχει ποσοστὸ ἀπὸ 20% ἕως 33% ἐπὶ τοῦ τζίρου τῶν ἐννέα ἐλληνικῶν καζίνο. Στὸ καζίνο Λουτρακίου λ.χ. τὸ περασμένο ἔτος παίχτηκαν 700 ἑκατομμύρια

εὐρὼ καὶ κόπηκαν 757.000 εἰσιτήρια. Ἡ μερικὴ συρρίκνωση τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν Καζίνο ἔχει ἐπίπτωση καὶ στὰ ἔσοδα τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοσίου. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν εἰσιτηρίων εἰσόδου ἀνῆλθε τὸ 2000 στίς 911.000 εἰσιτήρια, δηλ. ἦταν μειωμένος κατὰ 5,2% σὲ σχέση μὲ τὸ 2010.

Κρατεῖ καλὰ στὴ χώρα μας ὁ πολυπλόκαμος τζόγος, καὶ κατὰ τὴν φοβερὴ οἰκονομικὴ κρίση ποὺ διερχόμαστε. Πῶς νὰ χαρακτηρίσει κανεὶς τὴν συμπεριφορὰ αὐτῶν τῶν τυχοδιωκτῶν ποὺ ἀποσκυβαλίζουν κάθε ἠθικὴ ἀρχὴ μπροστὰ στὸ κυνήγι τοῦ μαμμωνᾶ;

Η ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΛΑΓΝΕΙΑ ΕΚΤΡΕΦΕΙ ΚΑΙ ΤΖΟΓΑΔΟΡΟΥΣ

Οἱ ἐπιλογὲς γιὰ νὰ διαχειρισθεῖ κανεὶς τὰ χρήματά του σὲ ἓνα ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα ἔχουν ἐξελιχθεῖ ἀνησυχητικά, σὲ βαθμὸ ποὺ δημιουργοῦν σύγχυση γιὰ κάθε παίκτη-«τζογαδόρο».

Πολλοὶ ὑποστηρίζουν - καὶ πολλὸ ὀρθά - πὼς ἡ γκάμα τοῦ στοιχηματισμοῦ, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν δυνατότητα νὰ παίζει κανεὶς σὲ live κονσόλα ποντάροντας χρήματα τὴν ὥρα ποὺ διεξάγεται ὁ ἀγώνας, ἐπινοήθηκαν γιὰ νὰ μετατρέπεται τὸ ποδοσφαιρικὸ

ἄθλημα σὲ καθαρὸ τζόγο! (Ἔτσι πιά-
νονται εὐκόλα καὶ τὰ «θύματα»!)

Εἶναι εὐκόλο νὰ παρασυρθεῖ κά-
ποιος, πὺν τελικὰ ὑποχωρεῖ στὸν πει-
ρασμὸ τοῦ γρήγορου κέρδους. Μπο-
ρεῖ π.χ. νὰ βρεῖ ἐκεῖ προκλήσεις
ὅπως ποιά ομάδα σήμερα θὰ κερδί-
σει τὰ περισσότερα κόρνερ. Θὰ πετύ-
χει ὁ Κριστιάνο Ρονάλντο ἢ ὁ Λιονέλ
Μέσι τὸ τελευταῖο γκολ τοῦ ἀγώνα;
Θὰ πάρει αὐτὴ τὴ φορὰ κόκκινη κάρ-
τα ὁ Πέπε ἢ ὄχι; Ποιά ομάδα θὰ κερ-
δίσει πρώτη φάουλ; Ποιά θὰ κερδί-
σει πρώτη κόρνερ; Ποιά θὰ πάρει τὴν
πρῶτη κίτρινη κάρτα κ.ἄ.

Κάπως ἔτσι χάνεται ὁ «φιλάθλος»,
ξεχνᾷ τὸν ἀρχικὸ στόχο του καὶ ἀκο-
λουθεῖ εὐκόλα ἡ χασούρα. Γιατί, βέ-
βαια, αὐτὸ τὸ τεράστιο εὖρος στοιχη-
ματικῶν ἐπιλογῶν δυσχεραίνει τὸ νὰ
λειπουργεῖ κανεὶς ὀρθολογικά.

Ἄς ὑπογραμμίσουμε πὺς ἡ "ἐπα-
νάσταση" τοῦ στοιχηματισμοῦ σὲ ζω-
τανὸ χρόνο εἶναι αὐτὴ πὺν ἔχει φέ-
ρει τὰ περισσότερα κέρδη σὲ ὅλους
τοὺς κερδοσκοπικοὺς ὀργανισμοὺς!
Γιατί ἡ δίψα τοῦ ἄμεσου κέρδους δι-
εγείρει τὸν παίκτη-τζογαδόρο, πὺν
θεωρεῖ πὺς παρακολουθώντας ζω-
τανὰ τὴν ἐξέλιξη ἐνὸς ποδοσφαιρι-
κοῦ ἀγώνα θὰ εἶναι εὐκόλο νὰ προ-
βλέψει μὲ ἐπιτυχία ἓνα ἀποτέλεσμα.
Ἀρκεῖ νὰ ἔχει κανεὶς καὶ χρῆμα δια-
θέσιμο γιὰ σπατάλη. Λαγνεῖα ποδο-
σφαίρου ἀγκαλιά μὲ τὸν τζόγο!

Η ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΓΕΝΝΑΕΙ ΤΗΝ ΑΣΥΔΟΣΙΑ

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ σωτη-
ρία τῆς χώρας μας στηρίζε-
ται στὴ δόση τῶν 31.5 δισεκατομμυ-
ρίων εὐρώ, ποσὸν γιὰ τὸ ὁποῖο καθη-
μερινὰ πολλὺς λόγος γίνεται. Καὶ βέ-
βαια ἡ δόση θὰ φέρει μεγάλη ἀνάσα
στὴν ἀγορά. Ἀλλὰ, μ' αὐτὸ ἐξασφα-
λίζεται τὸ μέλλον τῆς Πατρίδας μας;

Ἡ κρίση πὺν διερχόμαστε δὲν
εἶναι μόνον οἰκονομική. Εἶναι κατὰ
πρῶτο καὶ κύριο λόγο ἠθική. Στὴν
Ἑλλάδα θριαμβεύει ἡ ἀτιμωρησία.
Τοῦτο ὑπογραμμίζεται συνέχεια ἀπὸ
εὐσυνειδητοὺς ἀναλυτές. Οἱ πολι-
τικὲς ἡγεσίες καθιέρωσαν τὴν ἀτιμω-
ρησία τῶν ὑπουργῶν γιὰ ὅλα τὰ ἀδι-
κήματα πὺν διαπράχθηκαν κατὰ τὴ
διάρκεια τῆς θητείας τους: θανάσι-
μο πλῆγμα γιὰ τὸ Ἔθνος. Ἀλλὰ ἐπι-
βάλλεται ὅπωςδήποτε τώρα νὰ ἀνα-
λάβουν τὰ κόμματα τὴ δέσμευση πὺς
στὴν προσεχῇ συνταγματική ἀνα-
θεώρηση θὰ διατυπωθοῦν οἱ πρὸς
τοῦτο ἀναγκαῖες διατάξεις, ὥστε καὶ
οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ βουλευτὲς νὰ ὑπό-
κεινται στὸν νόμο, ὅπως ὅλοι οἱ πολί-
τες τῆς Χώρας.

Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἐνδεί-
κνυται νὰ ἀρχίζει πρῶτα ἀπὸ τοὺς με-
γάλους καὶ πολιτειακὰ ἰσχυροὺς.

Ἡ διακοπὴ τῶν συνεδριάσεων
τῶν Δικαστηρίων, πὺν ἀποφάσισαν
νὰ ἐφαρμόσουν οἱ δικαστικοὶ λει-
τουργοί, εἶναι σαφῶς ἀντισυνταγμα-

τική ενέργεια και ὀρθῶς ὁ εἰσαγγελέας τοῦ Ἀρείου Πάγου κάλεσε τοὺς συναδέλφους του νὰ ἐπανεέλθουν στὶς ἑδρες τους.

Ἡ Νέα Γενιὰ ἔχει ἄμεση ἀνάγκη ἀπὸ πρότυπα. Οἱ ἀπεργιακὲς συμπεριφορὲς τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν κάθε ἄλλο παρὰ ὑποδειγματικὲς εἶναι.

Βρισκόμαστε ἤδη σὲ μεγάλη παρακμή. Καὶ κυριότερη αἰτία τοῦ λυπηροῦ αὐτοῦ φαινομένου εἶναι ἡ ἀτιμωρησία, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ κατ' εὐθείαν στὴν ἀσυδοσία τῶν παραβατῶν. Συνεπῶς, πρωταρχικὸ μέλημα καὶ ἐπιταγὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου πρὸς κάθε κατεύθυνση.

ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΕΚΛΑ

Ισχυρὲς ἀντιστάσεις προβάλλουν κάποιες Πανεπιστημιακὲς ἀρχὲς στὴν ἐκλογὴ νέων Συμβουλίων τῶν Ἰδρυμάτων. Πανεπιστημιακοὶ καὶ φοιτητὲς ποὺ νέμονται τὶς δυνατότητες ποὺ τοὺς παρέιχε μέχρι χθὲς γιὰ 30 χρόνια τὸ παγιωμένο σύστημα ἐντὸς τῶν Α.Ε.Ι. ὀδηγοῦν σὲ πεισογύρισμα τὰ Πανεπιστήμια τῆς Χώρας. Ἦδη ἰσχυρὲς ὁμάδες ἀρνοῦνται νὰ παραδώσουν τὴν «ἐξουσία», ὅπως ἐπιτάσσει ὁ νέος νόμος γιὰ τὴν τριτοβάθμια Ἑκπαίδευση.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι καὶ τοῦτο τὸ τελευταῖο: Μικρὲς ὁμάδες ἀριστερῶν Πανεπιστημιακῶν καὶ Φοιτητῶν διέκοψαν μὲ βία τὴν ἐκλογικὴ διαδι-

κασία, ἡ ὁποία καὶ δὲν προχώρησε, καθὼς οἱ ἀντιδρώντες ἀπέκλεισαν τὰ ἐκλογικὰ τμήματα!

Διαβάσαμε: «Ὅσα διαδραματίζονται στὰ Α.Ε.Ι. εἶναι θέατρο σκιῶν ἀπ' αὐτοὺς ποὺ κατέχουν σήμερα τὴν ἐξουσία. Οἱ κατέχοντές τὴν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν παραδώσουν.» «Σκέψου νὰ εἶσαι Πρύτανης καὶ νὰ ἔχεις αὐτὴ τὴ συμπεριφορὰ. Πόσο κακὸς πολίτης μπορεῖ νὰ εἶσαι; Πόσο κακὸς Παιδαγωγός;» Αὐτὰ ἀνέφερε στὸν τύπο στέλεχος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας παρακολουθεῖ αὐτὲς τὶς ἐξελίξεις ἔχοντας ξεκαθαρίσει ὅτι, ἂν δὲν ἐκλεγοῦν νέες διοικήσεις, θὰ διακοπεῖ ἡ χρηματοδότηση τῶν Πανεπιστημίων ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου 2013. Σὲ φαρσοκωμωδία λοιπὸν ἐξελίσσεται τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν ἡ διαδικασία γιὰ τὴν ἀνάδειξη Συμβουλίου μὲ τὶς εὐλογίες τῆς Συγκλήτου!

Ὅπως μαρτυροῦν τὰ γεγονότα, κάθε μέρα ποὺ θὰ ξημερώνει, τὸ τέλος τοῦ αὐταρχισμοῦ θὰ μεγαλώνει.

Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΜΠΑΡΑΚ ΟΜΠΑΜΑ

ΟΜπαράκ Ὀμπάμα κέρδισε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν συμπατριωτῶν του ἐπειδὴ, πέρα ἀπὸ τὴν ἀναγνώριση τοῦ πολιτικοῦ προγράμματός του, οἱ Ἀμερικανοὶ τὸν βλέπουν σὰν ἓνα πολίτη ὅμοιό τους. Ἀποτελεῖ,

θα λέγαμε, τὸ πρότυπο τοῦ Ἀμερικανοῦ πολίτη καὶ ἡ νίκη του ὀφείλεται κατὰ μεγάλο ποσοστὸ στὸν ἄνθρωπο Ὀμπάμα.

Εἶναι αὐτοδημιούργητος καὶ ἀγωνίστηκε σκληρὰ γιὰ νὰ ξεπεράσει ὅλα τὰ ἐμπόδια ποὺ βρῆκε στὸ δρόμο του. Ἡ ἰδιωτική του ζωὴ χαρακτηρίζεται ὑποδειγματική. Πιστὸς σύζυγος μιᾶς ἀξιόλογης γυναίκας ποὺ δὲν ἐπιζητεῖ νὰ ἱκανοποιήσει προσωπικές της φιλοδοξίες. Ἡ μόρφωση τῶν δυὸ θυγατέρων τους ποὺ μεγαλώνουν μέσα στὴ θαλπωρὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ τους περιβάλλοντος παρακολουθεῖται στοργικὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους. Κανένα σκάνδαλο τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ παρόντος δὲν βαρύνει τὴν οἰκογένειά τους.

Ὁ Μπαράκ Ὀμπάμα κερδίζει τὴν συμπάθεια ὅλων μὲ τὸν χαρακτήρα του, χαρακτήρα ἀνθρώπου ποὺ τὸν διακρίνουν ἡ καλοσύνη καὶ ἡ εὐγένεια. Ὅλος ὁ κόσμος τὸ διαπίστωσε αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προεκλογικῆς του ἐκστρατείας. Ἀντιμετώπισε τὸν ἀντίπαλό του μὲ ἥπιο τρόπο. Καὶ στὸ λόγο του μετὰ τὴν νίκη του ἀναφέρθηκε μὲ εὐπρέπεια καὶ στὴν προσωπικότητα τοῦ Ρεπουμπλικανοῦ ὑποψηφίου καὶ δήλωσε ὅτι θὰ συνεργαστεῖ μαζί του γιὰ τὸ καλὸ τῆς χώρας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μιτ Ρόμνεϋ ἔδειξε τὴν ἴδια εὐπρέπεια ἔναντι τοῦ ἀντιπάλου του. Εὐχήθηκε καὶ αὐτὸς καὶ προσευχήθηκε γιὰ νὰ ἔχει ἐπιτυχία στὸ ἔργο του ὁ Ὀμπάμα.

Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα δὲν εἴμαστε συνηθισμένοι σὲ τέτοιες "περιπτώσεις πολυτέλειες" ἀπὸ μέρους τῶν Πολιτικῶν μας. Κρίμα στοὺς Ἐθνοπατέρες μας.

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΛΕΙΠΕΙ

Ἡ συγκλονιστικὴ περίοδος ποὺ διανύει ἡ χώρα μας ἀποκαλύπτει πὼς ἐκεῖνο ποὺ κυριότατα μᾶς λείπει καὶ ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πολυδύναμο προζύμι τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς εἶναι ἓνα: ὁ πατριωτισμός.

Ἄν ὅλοι οἱ ἄρχοντες ζοῦσαν καὶ συμπεριφέρονταν μὲ γνήσια ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα, ἂν ὅσοι πλάθουν τὴν παιδεία καὶ τὸν πνευματικὸ πολιτισμὸ τοῦ τόπου μας ἐμφοροῦνταν ἀπὸ εὐγενῆ πατριωτισμό, στέρεο καὶ οὐσιώδη, ἂν τέλος οἱ Ἕλληνες δὲν ἦταν τυφλωμένοι ἀπὸ τὴν ἐγωπάθεια καὶ τὸν κομματικὸ φανατισμὸ καὶ ζοῦσαν μὲ θερμὴ καρδιὰ ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα, τότε ὅλα τὰ зоφερὰ δεδομένα τῆς πνευματικῆς, πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς μας ζωῆς θὰ ἦταν τελείως διαφορετικά. Δὲν ἔχουμε πατριωτισμό, γιὰ τοῦτο ἡ χώρα μας κινδυνεύει. Τὸ «ἐγώ» κατατρώγει τὸ «ἐμεῖς». Καὶ θὰ ῥθεῖ μία ὥρα ποῦ, ἐνῶ ὅλοι οἱ γύρω μας θὰ χαίρονται, ἐμεῖς θὰ κλαῖμε... Ἐκτὸς κι ἂν ξυπνήσει μέσα μας, μέσα στὴν συνείδησή μας, ἔγκαιρα ὁ πατριωτισμός. Αὐτὸ ποὺ σήμερα μᾶς λείπει...

«ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ»

Δημοσιογραφικά όλισθήματα τήν παραμονή τών Χριστουγέννων

του Άρχιμ. Χριστοδ. Γ. Κωνσταντοπούλου

Τήν παραμονή τών Χριστουγέννων διαβάσαμε ένα απaráδεκτο δημοσίευμα που προσβάλλει τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ λαοῦ μας καὶ γι' αὐτὸ θεωροῦμε ἀπαραίτητο νὰ κάνουμε αὐθημερόν τὴν προσήκουσα κριτική.

Ἡ ἐφ. «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» (τῆς 24.12.92), ἀφορμώμενη ἀπὸ μία βιβλιοπαρουσίαση τῆς ἐφ. "The Guardian", σὲ ἄρθρο τῆς μὲ τίτλο «Στὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ...», ἐνημερώνει τὸ ἀναγνωστικὸ τῆς κοινὸν γιὰ τρία βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν πρόσφατα στὴν ἀγγλικὴ καὶ ἀναφέρονται ὅλα στὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι: 1) «Ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς» τῆς Μπάρμπαρα Θίρινγκ, 2) «Γεννηθεὶς ἀπὸ γυναίκα: ἕνας ἐπίσκοπος ξανασκεύεται τὴ γέννηση τοῦ Ἰησοῦ» τοῦ Τζὸν Σέλμπι Σπὸνκ καὶ 3) «Ἰησοῦς» τοῦ Α. Ν. Οὐίλσον.

Τὸ περιεχόμενο τῶν βιβλίων αὐτῶν ἔρχεται σὲ πλήρη ἀντίθεση ὅχι μόνο μὲ τὴ διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ πορίσματα τῆς θεολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἐπιστήμης. Μεταφέρουμε χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα

ἀπὸ τὸ πρῶτο βιβλίον τῆς Θίρινγκ, γιὰ νὰ καταδειχθεῖ ὁ βαθμὸς τῆς ἄρνησης πρὸς τὶς πηγὲς τῆς θείας Ἀποκαλύψεως.

Α) Ἡ Μπάρμπαρα Θίρινγκ στὸ βιβλίον τῆς ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν πέθανε στὸν Σταυρό, δὲν ἀναστήθηκε τὴν τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἡ Σταύρωση δὲν ἐγένεε στὴν Ἱερουσαλήμ. «Οἱ ἐκτελεστὲς ἔδωσαν στὸν Ἐσταυρωμένο, γιὰ νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὸ μαρτύριο, μία δόση ἀπὸ δηλητήριο, τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν τὸν σκότωσε, τὸν ἔκανε νὰ χάσει τὶς αἰσθήσεις του. Οἱ στρατιῶτες τὸν ἀποκαθήλωσαν νομίζοντάς τον νεκρό, ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐπέζησε καὶ συνέχισε τὸν πολιτικὸ ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ Ἰωάννη Βαπτιστῆ, ποὺ ἤθελε πόλεμο μὲ τὴ Ρώμην, ἐνῶ αὐτὸς ἤθελε εἰρήνη.»!!!

Β) Εἶπε ὁ Ἰησοῦς στὸν Σταυρό: «Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;» Καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν συγγραφέα μεταφράζεται ὡς κατηγορία κατὰ τοῦ... Ἄννα, πρώην μαθητῆ τοῦ, ποὺ τὸν ἐγκατέλειψε, ἐνῶ θεωρεῖ ὅτι τὸ ἀσθενικὸ ὄραμα ποὺ εἶδαν οἱ μαθητὲς δὲν ἦταν παρὰ ὁ ἀληθινὸς ἄνθρωπος μετὰ τὸν Σταυρό!!!

Γ) Ἡ Θίρινγκ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δυὸ ἄρνητὲς διατυπώνει ξεκάθαρα ὅτι

στα Εὐαγγέλια ὑπάρχει ὁ μανδύας τοῦ... μύθου. «Κάτω ἀπὸ τὸν μανδύα τοῦ μύθου βρίσκεται ἓνας βασανισμένος Ἰησοῦς πού ἔχασε τὴ μάχη.»(;;;) Βρίσκεται, ὄχι βέβαια ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ἀλλὰ μόνο «ἓνας ἄνθρωπος πὺ μιλοῦσε γιὰ ἀγάπη, ἀδελφοσύνη καὶ δικαιοσύνη».

Οἱ συγγραφεῖς τῶν τριῶν βιβλίων πὺ ἀναφέρθηκαν εἶναι χριστιανοὶ δυτικοῦ δόγματος. Μάλιστα ὁ ἓνας, ὅπως ἀναφέρεται καὶ στὸ δημοσίευμα, εἶναι ἱερωμένος (ἐπίσκοπος). Θεώρησαν λοιπὸν καλὸ οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποσκυβαλίσουν τὴν διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους, ἐπιχείρησαν νὰ τὴν ἀποψιλώσουν ἀπὸ κάθε αὐθεντία καὶ νὰ δημοσιεύσουν τὶς σκέψεις τους ἐνημερώνοντας τὸ κοινὸ γιὰ τὰ φαντασιοκοπήματά τους. Πότε; Σὲ μία ἐποχὴ πὺ μόλις κατέρρευσε τὸ μαρξιστικὸ καθεστῶς τῆς ἀθεΐας.

Στὴν κρίσιμη αὐτὴ ἱστορικὴ στιγμή, πὺ ἓνας ὁλόκληρος κόσμος πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, προδομένος ἀπὸ τὸν ἀθεϊστικὸ προσανατολισμὸ τοῦ μαρξισμοῦ, μὲ χαμένη τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς, ἔχει στρέψει τὰ βλέμματά του στὴ χριστιανικὴ δύση, ἔτοιμος γιὰ νὰ πάρει μαθήματα πνευματικότητας καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἀντὶ αὐτοῦ, συναντᾷ μπροστά του, μὲ τὰ τέτοιου εἶδους μυθικὰ κατασκευάσματα, τὴν περιφρόνηση καὶ τὸν χλευασμὸ τῆς αὐθεντικῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θὰ ἦταν προτιμότερο ἀναφορικὰ μὲ τὴν εἰς Θεὸν πίστη νὰ ἔχει κανεὶς ὡς ἀντίπαλο τὸν διωγμὸ, παρὰ τὴν ἀνίερη νόθευση τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας τῶν ἱερῶν κειμένων.

Ἡ προβολὴ καὶ παρουσίαση τέτοιων

βιβλίων ἀπὸ δημοσιογράφους ἐγκρίτων ἐφημερίδων τὴν παραμονὴ τῆς πιδ μεγάλης γιορτῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ συνιστᾷ ἢ ἐσκεμμένη προσπάθεια πολεμικῆς κατὰ τῆς αὐθεντίας τῆς Ἐκκλησίας ἢ, τὸ ὀλιγώτερο, ἀνεπίτρεπτο δημοσιογραφικὸ ὀλίσθημα. Οἱ κύριοι αὐτοὶ δὲν διστάζουν νὰ παρουσιάσουν μυθιστοριογραφικὰ ἔργα ὡς ἔργα ἐπιστημονικά, πὺ προσβάλλουν κατάφορα τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ ἀναγνωστικοῦ τους κοινοῦ.

Σημειώνουν μάλιστα ὅτι τὰ ἔργα βασίζονται σὲ ἔρευνες εἴκοσι ἐτῶν, ἀν καὶ δὲν ἀποκρύπτουν ὅτι τὸ ἔργο τῆς Θίρινγκ «διαβάζεται περισσότερο σὰν κάποιο θεολογικὸ θρίλερ τοῦ Οὐμπέρτο Ἴεκο, πὺ τελειώνει σὲ μυθιστορηματικὸ ἀποκορύφωμα, σὲ μία σταύρωση».

Τί ἄραγε θέλουν νὰ πετύχουν τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ νὰ γράφουν ὅτι τὰ Εὐαγγέλια εἶναι «μῦθος» καὶ ὅτι ἡ ἐπιστὴμ ἀντιμάχεται τὸν «μῦθο» αὐτὸ τῶν Εὐαγγελίων; Μήπως θέλουν νὰ προετοιμάσουν τὸ ἀναγνωστικὸ τους κοινὸ γιὰ νὰ γιορτάσει τὰ Χριστουγεννα μέσα σὲ ψυχολογικὴ κατάσταση πλήρους ἀμφισβήτησης καὶ ἀμφιβολίας; Ἡ μήπως θέλουν νὰ μᾶς διδάξουν ὅτι τίποτα δὲν πρέπει νὰ παίρνει κανεὶς ἀπὸ τὴ θρησκεία του στὰ σοβαρά, ἀφοῦ, κατὰ τὴν ἄποψή τους, ὅλα παίζονται καὶ ἐλέγχονται ὡς ἀνακριβῆ καὶ ἀνιστόρητα;...

Εἶναι ντροπὴ νὰ βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας τέτοια κείμενα καὶ μάλιστα σὲ τέτοιες μέρες ἀπὸ ἐφημερίδες καὶ δημοσιογράφους πὺ θέλουν νὰ ἔχουν κάποιο κύρος, κάποια ἀξιοπρέπεια.

(Δεκέμβριος 1992)

ΤΟ ΓΚΡΕΜΙΣΜΑ

τῆς Π. Σ. Δέλτα

Καὶ βγήκε ὁ Γανὶκ στὴν προκυμαία.
Ὁ Κεράτιος εἶχε ζωντανέψει ἀπὸ χθές. Πλῆθος караβάκια σκέπαζαν τὴ θάλασσα, βαρκοῦλες καὶ καϊκια ἔτρεχαν δῶθε κεῖθε ἀπὸ τὶς ἀκρογιαλιές στὰ ἀγκυροβολημένα καράβια καὶ ξεφόρτωναν τὰ πλούτη, ποὺ ἀπὸ τὶς ἄκρες τοῦ ὀρίζοντος τολμηροὶ τυχοδιῶκτες τὰ μετέφεραν στὴν πρωτεύουσα τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Ἡ προκυμαία εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ ἀνθρώπους κάθε φυλῆς καὶ κάθε τέχνης.

Ναῦτες, καθισμένοι στὴ σκάλα, χαίρουνταν τὴ μεσημεριάτικη λιακάδα διορθώνοντας κουπιὰ καὶ σκοινιὰ γιὰ τὸ ἐρχόμενο ταξίδι. Ἐμποροὶ βιαστικοὶ παραλάμβαναν νεοφερμένα τους ἐμπορεύματα καὶ τὰ φόρτωναν σὲ καμῆλες γιὰ τὴν Ἀδριανούπολη καὶ ἄλλες χώρες τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἑβραῖοι μὲ πράσινα καὶ κίτρινα σαρίκια καὶ κρεμαστὲς μύτες παζάρευαν, ἀγόραζαν ἢ πουλοῦσαν, δάνειζαν μὲ χοντρὸ τόκο, συζητοῦσαν, καθγάδιζαν, ἔτρωγαν κάποτε ξύλο, βρίζουνταν πάντα κι ἐξακολουθοῦσαν τὶς δουλίτσες τους. Μαῦροι δοῦλοι, λυγώντας

κάτω ἀπὸ τὸ φόρτωμα ποὺ κουβαλοῦσαν στὴ ράχη, πολιτεύουνταν πῶς νὰ ξεφύγουν τὸ καμτοίκι τοῦ ἀφέντη, ποὺ τοὺς παραμόνευε, πάντα ἑτοιμος νὰ τοὺς σχίσει τὶς πλάτες. Παράμερα στὴν ἀμμουδιὰ καλαφάτες ἐκλείαν μὲ στουπὶ τὶς χαραματιές μιᾶς βάρκας κι ἐτοίμαζαν τὴν πίσσα γιὰ νὰ περικύσουν τὴν ἀναποδογυρισμένη τῆς καρένα.

Καὶ περιδιαβάζοντας ἄεργοι ἀνάμεσα σ' ὅλον αὐτὸ τὸν ἐργατικὸ κόσμο, Ρῶσσοι ξανθοὶ καὶ ἄσπροι μισο-ἀεργοὶ ἀκόμα καὶ μισόγυμνοι, θαύμαζαν μὲ ὀρθάνοιχτα, γαλανὰ, παιδικὰ μάτια, τὰ χίλια μύρια μάγια τῆς πλουσιώτερης χώρας τοῦ κόσμου.

Μὰ ὁ Γανὶκ δὲ στάθηκε νὰ καμαρώσει τὸ θέαμα, ὅσο καινούργιο καὶ νὰ ἦταν γι' αὐτόν. Σκοπὸ ἓναν εἶχε, νὰ βρεῖ τὸ Οὐμπερτόπουλο. Γυρνώντας λοιπὸν τὴν πλάτη στὴ θάλασσα, τράβηξε μπροστά του.

Μπῆκε σὲ δρόμους ἄτακτους καὶ παραδρομάκια στενὰ καὶ στραβοδίβολα, ποὺ ἀπὸ τὸ λιμάνι ὀδηγοῦσαν σὸ κέντρο τῆς χώρας. Μὰ δὲν ἀναγνώριζε τὰ μέρη ποὺ εἶχε πάρει μὲ τὸν Κομι-

νό, καὶ σιμώνοντας κάποιο περαστικό
ρώτησε ποῦ ἦταν τὸ σπίτι τοῦ Οὐμπερ-
τόπουλου.

Ὁ περαστικός δὲν ἤξερε, μὰ ἂν
ἦταν λέγει Φράγκος, κάθουνταν σί-
γουρα στὸ Παλάτι.

-Τὸ Παλάτι τοὺς φέρνει, τὸ Παλάτι
τοὺς τρέφει. Ἐκεῖ πήγαινε νὰ τὸν γυ-
ρεύεις.

Κι ἔφυγε βιαστικός.

Μὰ ποῦ ἦταν τὸ παλάτι; Ὁ Γανῖκ
δὲν ἤξερε πιά.

Τράβηξε ἴσια μπροστά του καὶ
μπῆκε σ' ἓνα δρόμο μὲ καμα-
ροσειρὲς ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη. Κόσμος
πολὺς ἦταν τώρα ἔξω καὶ πηγαينوέρ-
χουνταν στὶς στοές, σεριάνιζε στὶς πλα-
τεῖες, κουβέντιαζε ὁμαδικά, συζητώ-
ντας τὶς καινούριες εἰδήσεις, ἔτοιμος
νὰ εἰρωνευθεῖ τὶς χθεσινὲς ποὺ εἶχαν
παλιώσει πιά. Πηγαίνοντας, ἔφθασε ὁ
Γανῖκ σὲ μιὰ πλατεία, ἐμπρὸς σὲ μιὰν
ἐκκλησίαν τόσο μεγαλόπρεπη, τόσο
ὁμορφη, ποὺ φαντάστηκε πὼς γε-
λάστηκε τὴν τοποθεσίαν καὶ πὼς ἦταν
πλάι στὴν Ἁγιά Σοφιά.

-Ἐδῶ γυρεύεις τὴν Ἁγιά Σοφιά;
τοῦ ἀποκρίθηκε ἓνας περαστικός στὸ
ρώτημά του. Ἐκείνη εἶναι κοντὰ στὸν
Ἰππόδρομο, πλάγι στὸ Ἱερὸ Παλάτι.
Ἐσὺ βρίσκεσαι στὴν καρδιὰ τῆς χώ-
ρας.

-Μὰ ποῖα εἶναι τούτη ἡ ἐκκλησιά;

-Τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὅπου
εἶναι οἱ τάφοι τῶν βασιλέων.

Ἄν εἴσαι ξένος, ἔμπα νὰ τὴ δεῖς.
Ἔχει τόσα χρυσάφια καὶ τόσα πολύτι-
μα μάρμαρα καὶ πέτρες, ποὺ εἶναι καὶ

ἀπὸ τὴν Ἁγιά Σοφία πιδ ὁμορφη.

Ὁ Γανῖκ ἔκανε νὰ μπεῖ μέσα ν' ἀνά-
ψει ἓνα κεράκι, μὰ μία τσοῦρμα παιδιὰ
πέρασαν τρεχάτα, τὸν σκουνοτύφλη-
σαν καὶ τὸν ἔκαναν νὰ γυρίσει.

Στὴ μέση τῆς πλατείας ἓνας Κινέ-
ζος μὲ κρεμαστὴ μαύρην κοτσίδα βα-
στούσε στὸ μέτωπό του ἓνα μακρὺ κα-
λάμι καὶ σκαρφαλωμένο στὴν ἄκρην
ἦταν ἓνα παιδάκι ντυμένο σὰ ἄσπρα,
μὲ φτερὰ σὰν τῆς μέλισσας καὶ σκορ-
ποῦσε φιλιὰ καὶ τριαντάφυλλα στοὺς
χασομέρηδες γύρω.

Δυὸ Βούλγαροι μὲ χάλκινες ζῶνες
πάνω ἀπὸ τ' ἄδρια μάλλινα ροῦχα τους
καὶ τὰ μαλλιά τά κουρεμένα, ἔχασκαν
μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια, κοιπάζοντας σα-
στισμένοι τὸ θαῦμα μπροστά τους.

-Πὼς τὸ κάνει καὶ ντὲν πέφτει τὸ
παιντί; ρώτησε ὁ ἓνας στὸ γείτονά του,
κάποιο κολοσσὸ μαῦρο τῆς Νουβί-
ας, ποὺ φαίνονταν πιδ μακρὺς καὶ
πιδ μαῦρος ἀκόμα, τυλιγμένος στὴν
ἄσπρην χλαμύδα.

Ἕνα ἀγόρι μὲ μαριόλικα γυαλι-
στερὰ μάτια τὸν ἄκουσε καὶ γύρισε.

-Δὲν πέφτει, εἶπε, γιατί τὸν βαστᾷ ὁ
Ἅγιος Κύριλλος ἀπὸ πάνω.

-Ντέ... Ντέ..., ἔκαμνε μαγεμένος
ὁ Βούλγαρος. Καὶ μὲ τί τὸν βαστᾷ ὁ
Ἅγιος Κύριλλος;

-Μὲ μιὰ τρίχα φιλὴ φιλὴ ποὺ δὲν τὴ
βλέπεις, ἀποκρίθηκε τὸ ἀγόρι.

-Μιὰ τρίχα, ἔ; Ντέ... ντέ..., ἔκανε ὁ
Βούλγαρος πάλι.

-Βέβαια! Καὶ σὰ μεγαλώσει τὸ παι-
δί, χοντραίνει καὶ μαυρίζει ἡ τρίχα καὶ
φαίνεται, ἐξήγησε τὸ ἀγόρι μὲ τὰ γε-

λαστά μάτια. Καὶ πρόσθεσε:

-Καὶ τότε γρήγορα γρήγορα τὴν κόβει ὁ Ἅγιος Κύριλλος καὶ γι' αὐτὸ ὡς τὴ στερνὴ τοὺς μέρα, τοὺς βλέπεις τοὺς Κινέζους μὲ μιὰ μαύρη πλεξούδα, πού τοὺς κρέμεται στὴν πλάτη.

Ὅσοι χάζευαν γύρω γέλασαν. Μὰ ὁ Βούλγαρος δὲν κατάλαβε τὴν κοροϊδία. Ἄνοιγε τὰ στρογγυλὰ του μάτια ὅλο καὶ περισσότερο.

-Ντέ, ντέ, ντέ..., ἐπανεῆλαβε καὶ σταυροκοπήθηκε. Πολλὰ μυστήρια κάνεις, Κύριε!

Πλάγι στὸ Γανὶκ δυὸ τρεῖς Ἑβραῖοι μὲ κυρτὲς μύτες καὶ παχιά χεῖλια κρυφογελοῦσαν μὲς τὰ γένια τοὺς.

-Δὲν εἶναι καλὰ πράματα, δὲν εἶναι καλὰ πράματα, εἶπε σοβαρὰ ἓνας ἄλλος Ἑβραῖος πιδ ἡλικιωμένος, ἀργοκουνώντας τὸ σαρικόμμένο του ἄσπρο κεφάλι.

-Δὲ βαριέσαι, ἀποκρίθηκε ἄλλος Ἑβραῖος, μεσόκοπος μὲ κόκκινα μαλλιά καὶ γένια, ἄφησέ τον νὰ τὸ πιστεύει, τί σὲ νοιάζει;

-Δὲν κάνει νὰ παίξει αὐτό, νέο ἀγόρι, μὲ τὴν πίστη τοῦ ξένου, εἶπε πάλι ὁ γέρος.

-Μπά, κορόιδεψε ὁ κοκκινότριχος καὶ τὰ σκυλιὰ γυρεύεις νὰ μορφώσεις; Τί σὲ νοιάζει τί λὲν καὶ τί κάνουν; Παλιохριστιανοὶ εἶναι καὶ οἱ δύο. Καὶ γέλασε παίρνοντας τὴν ἀνάσα του μ' ἓνα λαφρὸ ρουχάλισμα ζώου.

Τὸ γέλιο αὐτό, πού ξεσκέπαζε τὰ

μυτερά του δόντια καὶ τραβοῦσε κάτω τὴν κρεμαστή του μύτη ἄναψε τὸ Γανὶκ περισσότερο ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ λόγια. Ξαφνικὰ γύρισε καὶ μὲ μιὰ χαστουκιά πέταξε χάμω τὸ σασιτισμένο Ἑβραῖο κι ἔριξε τὸ σαρίκι του μὲς τὶς λάσπες παρακάτω.

Ὅλοι γύρω ξέσπασαν πάλι στὰ γέλια, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἑβραῖους πού φοβισμένοι καὶ βιαστικοὶ ἀποτραβήχτηκαν σιωπηλὰ, μὴ τοὺς νοιώσουν καὶ τοὺς ριχτοῦν καὶ ἄλλοι.

Ὁ κοκκινότριχος ὡς τόσο εἶχε ξανασκηθεῖ καὶ μὲ τὸ ἴδιο ρουχάλισμα, πού τώρα τὸν ἔκαμνε νὰ μοιάζει μὲ λύκο θυμωμένο, σκυφτὰ σκυφτὰ, σίμωσε τὸ Γανὶκ ἀπὸ πίσω. Μὰ ὁ Ἀρμένης παραφύλαγε. Ἔστριψε στὰ τακούνια του καὶ φέρνοντας δευτέρου χαστοῦκι στὸ ξεσκούφωτο κεφάλι τοῦ Ἑβραίου, τὸν ἔστειλε κατρακυλιστὸ στὶς λάσπες, πλάγι στὸ σαρίκι του.

Τὰ γέλια ξανάρχισαν δυνατώτερα καὶ γιουχαρίσματα ἀκούστηκαν. Οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν πάντα ἄδικο στὴ βασιλεύουσα.

-Ἄν σ' ἀρέσει, ἔλα πάλι, φώναξε ὁ Γανὶκ στὸν κοκκινότριχο, πού σηκώνουνταν καὶ μάζευε τὸ σαρίκι του μурμουρίζοντας κατάρες ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ σφιγμένα δόντια του.

-Ἐλα πάλι νὰ σοῦ μάθω τί ζυγίζει ἡ γροθιά τῶν παλιохριστιανῶν...

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Φτειάχνουμε λέξεις, γιὰ νὰ ἀποκρύπτωμε τὶς πράξεις.

Σὲ μιὰ διάλεξη δὲν λέμε ὅσα ξέρομε, ἀλλ' ὅσα ἀξίζει νὰ ληχθοῦν.

Ἄν δὲν ἐπιστρέψωμε στὴν παιδεία τῆς ψυχῆς, οἱ κοινωνίες δὲν θὰ εὐημεροῦν οὔτε θὰ βελτιώνονται.

Τὸ ἄγχος εἶναι φοβία χωρὶς ἐλπίδα. Ἡ φοβία εἶναι φόβος ποὺ πλαστογραφεῖ τὸν ἑαυτό μας.

Ὁ φοβισμένος δὲν μπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ. Ἀπλῶς περιπλανᾶται.

Ἡ ἀγάπη εἶναι κλίμακα μεγαλείου. Ὅσο ἀνέρχεσαι, θαυμάζεις. Κι ὅσο θαυμάζεις, μεγαλουργεῖς.

Ὅταν ἀγαπᾷς καὶ δὲν μπορεῖς νὰ βοηθᾷς, νὰ μὴ σταματᾷς νὰ προσεύχεσαι.

Ὁ ἀνώριμος πάντα πιστεύει ὅτι φταῖνε οἱ ἄλλοι.

Ἀνοιξαμε τὶς στρόφιγγες, ρίξαμε τὰ φράγματα καὶ τώρα ἀγωνιοῦμε ποὺ ἐπλημμυρίσαμε.

Χρησιμοποιοῦν τὴν λογικὴ, γιὰ ν' ἀποδείξουν τὴν τύχη!

Χρόνος εἶναι ἡ προθεσμία τοῦ Θεοῦ νὰ ὠριμάσωμε.

Τὰ πρόσωπα εἶναι, γιὰ νὰ τὰ ἀγαπᾷμε. Τὰ πράγματα γιὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦμε. Ἐμεῖς ἀγαπᾷμε τὰ πράγματα καὶ χρησιμοποιοῦμε τὰ πρόσωπα. Ἐκεῖ εὐρίσκεται ἡ τραγωδία μας.

Ἄφινε τὸν Θεὸ νὰ σοῦ παίρνει τὶς μέριμνες.

Γ. Α. Μπ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΟΜΟΥ 2012

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Χρόνος και αιωνιότητα.....	σ.3
Αρχιμ. Χριστ. Γ.Κωνσταντόπουλος. Η κρίση της ελληνικής οικογένειας και οι συνέπειες.....	σ.39
Κων. Τσάτσος. Είμαστε Έλληνες.....	σ.75
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Ανάσταση και αλήθεια. «Ηγέρθη ο Κύριος όντως»	σ.111
Μερ. Ν. Σπυροπούλου. Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, Σύμβολο και τάμα μαζί.....	σ.147
Γεώργ. Μποζώνης. Συνείδηση και ασυνείδητο.....	σ.183
Διον. Κ. Μαγκλιβέρας. Οδοιπόροι προς την «κρείπτονα πατρίδα» ...	σ.219
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Χριστιανισμός και ποδοσφαιρομανία	σ.222
Κώστας Ε.Τσιρόπουλος. Οι κιβδηλοποιοί.....	σ.255
Κώστας Ε.Τσιρόπουλος. Οδηγοί συνειδήσεων	σ.291
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Η έλευσις του Λυτρωτού	σ.327

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Γεώργ. Μποζώνης. Ο ανθρωπισμός του Ισοκράτους	σ.6
Ανδρ. Κ. Κουτσόπουλος. Μαμά,...είμαι υπό παρακολούθηση!.....	σ.12
Χρ. Δ. Ματσούκα. Ελληνική ή ξένη γλώσσα;.....	σ.42
Μ. Φωτίου. Η αξία της μορφώσεως.....	σ. 71
Δημ. Κούρτης. Τα αρχαία ελληνικά στα γερμανικά σχολεία της Βάδης-Βυρτεμβέργης (Γερμανία).....	σ.100
Γεώργ. Μποζώνης. Ο πλαστογραφημένος εαυτός μας.....	σ.153
Γεώργ. Μποζώνης. Ο πλατωνικός διάλογος	σ.270
Νικ. Γ. Κοντοσόπουλος. Ήσαν αποικιοκράτες οι αρχαίοι Έλληνες; ...	σ.302
Γεώργ. Μποζώνης. Ο ανθρωπισμός	

του Ισοκράτους.....	σ.306
Scuola di Griko	σ.324

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Νικ. Μ. Μιχαηλίδης. Το πολλαπλασιαστικό φαινόμενο της κρίσης	σ.16
Δημ. Σ. Λουκάτος. Η Ελληνίδα νοικοκυρά ηρωίδα των δωδεκαήμερων φροντίδων	σ.18
Χρ. Δ. Ματσούκα. Ελληνική ή ξένη γλώσσα;.....	σ.42
Παν. Α. Αλειφέρη. Ο Παπαδιαμάντης και η χρεωκοπία	σ.62
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Το Κοινωνικό μήνυμα της εποχής μας.....	σ.157
Γεώργ. Μποζώνης. Ο πλαστογραφημένος εαυτός μας.....	σ.153
Χ.Γ.Κ. Η γενιά και ο πολιτισμός του Εγώ.....	σ.264
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Η ζηλοτυπία	σ.275
Κώστας Ε. Τσιρόπουλος. Εξαγοράζοντες και εξαγοραζόμενοι	σ.331
Γ. Α. Μπ. Στοχασμοί	σ.355

ΕΘΝΙΚΑ- ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ανδρ. Κ. Κουτσόπουλος. Η ελληνική εποποιΐα 1912-13	σ.52
Χριστόφ. Στρατούρης. Μνήμη οδύνης 1922-2012	σ.57
Η σημασία της φιλοπατρίας	σ.79
Αρχιμ. Ιουστ. Δ. Μαρμαρινός. Η φρικτική ζωή των σκλάβων στις γαλέρες του 16 ^{ου} αιώνα.....	σ.80
Γ. Ευνάρδος : Ο πρύτανης των φιλελλήνων	σ. 87
Β. Χαραλαμπόπουλος. Τα αίτια του Φιλελληνισμού	σ.88
Νικ. Κάτσας. Ο Ιωάννης Καποδίστριας στην Αίγινα.....	σ.92
Ελίσ. Φωτοπούλου. Ηρωίδες και ήρωες στον Μακεδονικό Αγώνα.....	σ.130
Βασ. Χ. Χαραλαμπόπουλος: Η επέτειος των 100 χρόνων από την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων	σ.233

Αρχιμ. Ιουστ. Δ. Μαρμαρινός. Στο ακριτικό Καστελόριζο	σ.187
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Οι νεομάρτυρες στην Τουρκοκρατία	σ.192
Δημ. Αλ. Γέροντας. Η ιστορική ημέρα (πώς υποδέχθηκε ο λαός της Αθήνας την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής).....	σ.258
Η δοξολογία της 14 ^{ης} Οκτωβρίου 1944.....	σ.262
Γ. Δ. Κούβελας. Τα ματωμένα ράσα της Κατοχής.....	σ.277
Νικ. Μάρτης. Η συμβολή της Ελλάδας στη Νίκη.....	σ.286
Η διάσωση του θρυλικού Θ/Κ Αβέρωφ	σ.298
Βασ. Θεοδοκάτος. Η αξιοκρατία, ο έλεγχος και η διαφάνεια επί Καποδίστρια	σ.304
Ν. Σπ. Βούλαρης. Μεσολόγγι, το περιζήτητο	σ. 333
Γ.Δ.Κούβελας. Η σφαγή των Καλαβρύτων	σ.342

ΗΘΙΚΑ – ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Ν. Γρ. Πούλης. Ο Μ. Βασίλειος για τα πάθη του φθόνου και της ζήλειας	σ.22
Φώτης Κόντογλου. Οι ελληνικές γιορτές και τα αγνά έθιμά μας	σ.32
Αλέξ. Μωραϊτίδης. Η Ζωοδόχος Πηγή (το αγίασμα του Μπαλουκλή)	σ.173
Αρχιμ. Επιφάν. Ι. Θεοδωρόπουλος. Διατί απτεκυλίσθη ο λίθος εκ της θύρας του μνημείου;.....	σ.116
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Οι νεομάρτυρες στην Τουρκοκρατία	σ.192
Γ. Δ. Κούβελας. Πίστη και υγεία.....	σ.197
Αγ. Νεκταρίου Απολυτίκιο	σ.323

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ανδρ. Κ. Κουτσόπουλος. Μαμά,...είμαι υπό παρακολούθηση!.....	σ. 12
Δ. Λουκάτος †. Η Ελληνίδα νοικοκυ-	

ρά ηρωίδα των δωδεκαήμερων φροντίδων	σ.18
Φ. Κόντογλου †. Οι Ελληνικές γιορτές και τα αγνά έθιμά μας	σ. 31
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Η κρίση της ελληνικής οικογένειας και οι συνέπειες	σ. 39
Βασ. Χαραλαμπόπουλος. Η ψυχαγωγία και η οικογένεια ...	σ.160

ΜΟΡΦΕΣ

Αρχιμ. Ιουστ. Δ. Μαρμαρινός. Παναγιώτης Ι. Μπρατσιώτης	σ.47
Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος. Π. Ηπίτης. Ένθερμος αγγελιοφόρος προς τους φιλέλληνες	σ.84
Αικατ. Σιναία. Μια ηρωίδα Διακόνισσα	σ.199
Μιχ. Γ. Τρίτος. Το μαρτύριο του Αρχιεπισκόπου Αχριδών Ιωάννου	σ.205
Νικ. Παπανικολάου. Ναύαρχος Π. Κουντουριώτης: Ο χριστιανός ήρωας των Βαλκανικών πολέμων	σ.230
Χ.Γ.Κ. Γεώργιος Αβέρωφ, ο μεγάλος Εθνικός μας ευεργέτης	294
Το συγγραφικό έργο του Αγίου Νεκταρίου	σ.320
Παν. Α. Αλειφέρη. Νικηφόρος Βρεττάκος	σ.344

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ-ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Μαρ. Γουμενοπούλου. Τηλεκοντρόλ	σ.28
Παν. Α. Αλειφέρη. Ο Παπαδιαμάντης και η χρεωκοπία	σ.62
Στ. Δάφνης. Το ιερό κειμήλιο	σ.67
Ο πρύτανης των Φιλελλήνων Ι.-Γ. Ευνάρδος.....	σ.87
Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος. Η ανθρωπιά	σ.102
Γ. Βερίτης. Τα Πασχαλινά διηγήματα του Αλ. Παπαδιαμάντη (Α').....	σ.120
Ευστ. Μπάστας. Το Πάσχα της Θεια-Μέλπως	σ.132
Γ. Βερίτης. Τα Πασχαλινά διηγήματα του Αλ. Παπαδιαμάντη (Β').....	σ.168

Α.Ι.Α. Προτιμώ να ανάψω

ένα κεράκι σ.208

Π. Σ. Δέλτα. «Πάλι με χρόνους
με καιρούς» σ.243**Κώστας Ουράνης.**

Στο νοσοκομείο σ.269

Γ. Κ. Κούβελας. Η δικαίωση σ.311**Π. Σ. Δέλτα.** Το γκρέμισμα σ.352**ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ**

Τα πενήντα τεύχη του π. «Ο Πυρσός»

- Ο νέος σχολικός κανονισμός - Ο ηγέ-
της της Β. Κορέας - Το χάος στα ποδο-
σφαιρικά δρώμενα (Κ.Ξ.) σ.26Ποια η πραγματική αλήθεια για την ελ-
ληνική καταστροφή; - Τραγωδίες ποδο-
σφαίρου - Αγαθόν ελπίζειν επί Κύριον ή
ελπίζειν επ' άρχουσι (ψ.117,9)..... σ.64Τραγωδία με 28 νεκρούς στην Ελβετία
- Φιλελληνισμός στη Ρωσία - Η Ρωσία
υπέρ της θρησκευτικής αγωγής - Ψυ-
χής δρόμοι σ.106Το θαύμα - Πασχαλινές εξορμήσεις -
Αδιάβαστοι οι Έλληνες Γονείς - Αφελ-
ληνισμός του λαού σ.140Οι πολιτικοί άρχοντες κατά τους ι. πατέ-
ρες - Ο προφητικός λόγος και οι πολιτι-
κοί της πατρίδας μας σ.171Ανάγκη αυθεντικών προτύπων - Η
άλωση της Ελλάδος - Τηλεοπτική χά-
βρα - Η πριγκίπισσα και η συνοδεία
της σ.209Η βαθύτερη ρίζα των αυτοκτονιών - Λό-
για περασμένου καιρού (Σ. Καργάκος)
-Η ιδεολογία της εποχής μας - Παθολο-
γίες της δημόσιας διοίκησης..... σ.240Διεκδίκηση των οφειλών της Γερμανίας
προς την Ελλάδα σ.280Ο πιο φτωχός πρόεδρος του κόσμου
- Σε βάλτωμα η ελληνική δικαιοσύνη -
Κρατούμενοι και φύλακες - Το παρά-
δειγμα των βουλευτών μας σ.316Ο τζόγος και οι Έλληνες - Η ποδοσφαι-
ρολαγνεία εκτρέπει και τζογαδόρους
- Η ατιμωρησία γεννάει την ασυδοσία
- Μάχη για την καρέκλα - Η νίκη του
Μπαράκ Ομπάμα - Αυτό που μας
λείπει σ.346**ΠΡΙΝ 20 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΙΣ****«ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ»****Τοξότης.** Προνόμια σ.284**Μιχ. Δανίκας.** Ξένοι πρόσφυγες και
μετανάστες σ.314**Αρχιμ. Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος.**
«Στα ίχνη του Χριστού» σ.350**ΔΙΑΦΟΡΑ**

Η εξομολόγηση του Φλωράκη σ.24

Γ. Δ. Κούβελας.

Ο λόγος ο καλός σ.60

Ν. Τσιρώνης. Το θέατρο στις παρα-
δουνάβιες ηγεμονίες σ.96**Νικ. Μάρτης.** Προτάσεις για το όνομα
των Σκοπίων σ.165Συνέντευξη διάσημου Έλληνα μαέ-
στρου από τη Ρωσία σ.203**Γεώργ. Μποζώνης.**

In Memoriam σ.214

Σοφία Σειράχ. «Δόξα και ατιμία
εν λαλιά» σ.239Β' Ελληνικός αποικισμός - Μεγάλη
Ελλάδα σ.308**Νικ. Κοντοσόπουλος.**

Η Κορσική σ.337

ΠΟΙΗΜΑΤΑ**Στ. Μπολέτσης.** Αν μάθεις να

προσεύχεσαι σ.5

Διαλ. Ζευγώλη-Γλέζου.

Ξερίζωμα ζωής σ.35

Αλίκη Στρατή. Οι Μυροφόρες .. σ.143**Αγράμπελη.** Ο Παύλος σ.215**Μ. Ν. Π.** Πατρίδα ακριβή μου σ.263**Τίμος Μωραΐτνης.** Η προσευχή του
πληγωμένου σ.268**Ρ. Παυλέα.** Μάθηση σ.274**Χάρης Σακελλαρίου.**

Η σημαία σ.287

Αλ. Κρέστοβιτς. Πάντα σ.305**Στ. Μπολέτσης.** Πορεία

χωρίς τέρμα σ.318

Κ. Π. Είναι στιγμές σ.345**Γ. Βερίτης.** Βράδυ σ.359

ΒΡΑΔΥ

Μεῖνε μαζί μου, Κύριέ μου· ἡ νύχτα ἀπλώνεται γοργά,
πηχτὸ σκοτάδι ὁλόγυρά μου·
μονάχο κι ἔρμο ὅλοι μ' ἀφήνουν δίχως καμιά παρηγοριά·
ὦ Κύριε, μεῖνε Σὺ κοντά μου,
προσάτη τῶν ἀπροστατεύτων καὶ βοηθὲ τῶν ταπεινῶν.

.....

Ἡ λίγη τῆς ζωῆς μας μέρα γρήγορα χάνεται καὶ σβήνει
τῆς γῆς ἡ δόξα κι ἡ χαρὰ
φεύγει καὶ χάνεται καὶ κείνη.
Παντοῦ τὸ θάνατο ἀντικρύζω, τὴν ἀλλαγὴ καὶ τὴ φθορὰ
ὅπου κι ἂν στρέφω ὁλόγυρά μου.
Μὰ Ἐσὺ, ποὺ πάντα ὁ ἴδιος μένεις,
Ἐσὺ Χριστέ, μεῖνε κοντά μου.

.....

Πρὶν τὰ φτωχά μου μάτια κλείσουν,
κράτα μπροστὰ τους τὸ Σταυρό Σου·
καὶ μὲ τ' ὁλόλαμπρο τὸ φῶς Σου
φέγγε στὸ σκοτεινὸ μου δρόμο κι ὁδήγα με στὸν οὐρανό.
Νά, στὸν ὀρίζοντ' ἀχνοφέγγει γλυκοχαράζοντας ἡ μέρα,
καὶ μέσ' στὴ φωτεινὴ ἀτμοσφαῖρα
οἱ ἄχαρες σκιὲς τῆς γῆς σκορποῦν
καὶ χάνονται καὶ σβήνουν·
Χριστέ μου, σ' ὅλη τὴ ζωὴ μου
καὶ στὶς στερνές μου τὶς στιγμές,
ἄς εἶν' ἡ χάρις Σου μαζί μου.

Γ. Βερίτης

Μόλις Κυκλοφόρησαν

Ο 4ος τόμος του περιοδικού «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ» 2012

Με ενδιαφέροντα άρθρα για την οικογένεια,
με θέματα κοινωνικά, θρησκευτικά, εθνικά,
με σχόλια εποικοδομητικά από την επικαιρότητα.

Σελίδες 360 - Τιμάται €18

Ο 6ος τόμος του περιοδικού «Ο ΠΥΡΣΟΣ» 2012

Με θέματα πνευματικού προσανατολισμού

- Νέα ενδιαφέροντα για εφήβους
- Υποδειγματικές εκθέσεις για μαθητές
- Νεανικά διηγήματα, χρονογραφήματα, ποιήματα
- Εκδηλώσεις χαράς & δημιουργίας των μαθητών Εκπ/ρίων "Απ. Παύλος"
- Εκδρομές, ψυχαγωγία, παιχνίδια κ.ά.
- Περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα

Σελίδες 244 - Τιμάται €18

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΑΣ

"ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ" και "Ο ΠΥΡΣΟΣ"

ανανεωμένα σε περιεχόμενο και εμφάνιση, θα κυκλοφορηθούν
το πρώτο δεκαήμερο του Ιανουαρίου. Οι φίλοι μας, που
εκφράζονται με καλά λόγια για την προσπάθεια που συντελείται,
ας ενδιαφερθούν να μπουν τα έντυπά μας μέσα στα σπίτια των
συγγενών, των φίλων και των γνωστών τους. Είναι τούτο έμπρακτη
απόδειξη της αγάπης προς τους δικούς τους. Είναι αδελφικό και
ιερό χρέος.

τηλ.: 27410 - 29663 , Κιν: 6932 659820

fax: 27410 - 75727, e-mail: grammateia@apostolospavlos.gr